МЕҲНАТГА ШОН-ШАРАФЛАР!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 17 ноябрь 1974 йил, якшанба • № 269 (16.049). • Баҳоси 2 тийин.

БАЙРАМ КОЛОННАЛАРИДА

АШХОБОДДА ҲАРБИЙ ПАРАД ВА НАМОЙИШ

АШХОБОД, 16 ноябрь. (ТАСС махсус мухбири). Туркманистон пойтахтининг қуёш нур сочиб турган кўчалари ва майдонлари ёрқин байрам либосида. Пойтахт аҳолиси республиканинг кўпгина шаҳарлари ва қишлоқларидан келган меҳмонлар билан биргаликда эрталаб асосий магистралга — Озодлик проспектига тўпландилар. Бу ерда Туркманистон ССР ташкил этилганлиги ва Туркманистон Компартияси тузилганлигининг 50 йиллигига бағишланган ҳарбий парад ва меҳнаткашларнинг байрам намойиши бўлиб ўтди.

Минбарлар ёнида СССР, Туркманистон ССР ва барча иттифоқдош республикаларнинг давлат байроқлари ҳилпираб турибди. Минбарларда Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзолари, республика Олий Советининг депутатлари, революция, гражданлар уруши ва Улуғ Ватан урушининг ветеранлари бор эди. Бу ерда саноат ва қишлоқ хўжалигида социалистик мусобақа пешқадамлари: кимёгарлар, энергетиклар, тўқимачилар, пахтакорлар, чорвадорлар, — ўзининг фидокорона зарбдор меҳнати билан беш йиллик топшириқларининг бажарилишини, КПСС XXIV съездининг тарихий қарорлари амалга оширилишини жадаллаштираётган кишилар ҳозир бўлишди. Ҳозир бўлган кишилар орасида республиканинг таниқли олимлари, маданият арбоблари ҳам бор.

(Давоми учинчи бетда).

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИГА СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИГА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИГА

Ўзбекистон меҳнаткашлари республика пахта ҳамда деҳқончилик ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини етиштириш ва давлатга сотиш юзасидан олинган юксак социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажарганлиги муносабати билан КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети йўллаган табрикни зўр қувонч ва баланд руҳ билан қабул қилдилар.

Бу илҳомбахш ҳужжатда Ўзбекистон колхозчилари, совхоз ишчилари, механизаторлари, қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги мутахассислари, олимлари, тайёрлаш ва транспорт ташкилотларининг ходимлари, партия, совет, касаба союз ва комсомол ходимлари, барча меҳнаткашларининг хизматларига юксак баҳо берилди.

Республика қишлоқ хўжалиги ва унинг етакчи тармоғи бўлган пахтачиликни ривожлантиришда бу муваффақиятларга КПСС аграр сиёсатини оғишмай турмушга татбиқ этиш натижасида, қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг партия ишлаб чиққан комплекс программасини амалга ошириш натижасида эришди.

Қишлоқ хўжалиги масалалари юзасидан партия XXIV съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1965 йил март, 1966 йил май Пленумлари ва бошқа Пленумларининг қарорларига мувофиқ республикада капитал маблағ сарфлаш йил сайин кўпайиб бормоқда, қишлоқ хўжалик техникаси, минерал ўғит ва бошқа моддий-техника ресурсларини етказиб бериш ортмоқда. Бу эса Ўзбекистон пахтачилигини ва қишлоқ хўжалигининг бошқа барча тармоқларини юксалтиришнинг асосий негизи бўлди.

Ватан омборларига 5,3 миллион тонна Ўзбекистон «оқ олтини» тўкилган ҳозирги пайтда биз берган ёрдам ва мадад учун КПСС Марказий Комитетига, Совет ҳукуматига, мамлакатимиздаги барча қардош халқларга ва аввало улуғ рус халқига чин қалбимиздан катта раҳмат деймиз, шундай ёрдам ва мадад бўлмаганда биз бундай ғалабага эришолмаган бўлар эдик.

Ана шундай катта ёрдам, республика колхозчилари, совхоз ишчилари, механизаторлари, ирригаторлари, барча меҳнаткашларининг қаҳрамонона меҳнати Ўзбекистонни қисқа тарихий давр ичида интенсивлаштиришнинг замонавий воситаларига, ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва концентрациялашга асосланган илғор деҳқончилик республикасига айлантириш имконини берди.

Биз мана шу шодиёна «Ҳосил байрами» кунида тақдиримизда рўй берган буюк ўзгаришлар тўғрисида Ленин партиясига, Совет ҳукуматига фарзандлик меҳр-муҳаббати ва миннатдорчилик ҳисларига тўлиб, социалистик Ватанимиз учун қонуний фахрланиш ҳисларига тўлиб гапирамиз.

Биз КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг республикамизга ҳар бир келишини бугунги кунда миннатдорчилик ва завқ-шавқ билан эслаймиз. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқлари, маслаҳатлари ва йўл-йўриқлари Ўзбекистоннинг ишлаб чиқарувчи кучларини янада ривожлантириш ишига, пахтачиликда ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида фан-техникани тараққий эттиришга, omманинг ижодий активлигини ва ташаббусини оширишга, бутун халқнинг фаровонлигини янада юксалтиришга самарали хизмат қилиб келди ва хизмат қилмоқда.

Партия ва ҳукуматнинг пахтакорларга ва қишлоқ хўжалигининг барча ходимларига йўллаган табригида, шунингдек, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллиги муносабати билан республиканинг барча меҳнаткашларига яқинда йўлланган табригида республикамиз меҳнаткашлари, унинг партия ташкилоти бундан буён ҳам коммунизм бинокорларининг олдинги сафларида борадилар, деб қатъий ишонч билдирилади. Биз, барча областлар, шаҳарлар ва районларнинг вакиллари бўлган митинг қатнашчилари республика меҳнаткашлари қўлга киритилган муваффақиятларни мустаҳкамлаш учун ўзларининг бутун куч, билим, тажриба ва маҳоратларини сарфлайдилар, қишлоқ хўжалигини юксалтиришда янги қадам қўядилар, деб Совет Ўзбекистонининг миллион-миллион меҳнатчилари номидан ленинчи Марказий Комитет, СССР Олий Совети Президиумини ва СССР Министрлар Советини, шахсан ўртоқ Леонид Ильич Брежневни ишонтирамиз. Бунинг учун биз ҳар бир гектар ердан, техникадан, ўғитдан ғоят самарали фойдаланамиз, кенг кўламда янги ерлар ўзлаштирамиз, каналлар, сув омборлари қурамиз, пахта, дон, сабзавот, мева, гўшт, сут ҳамда деҳқончилик ва чорвачиликнинг бошқа хил маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтиришга эришамиз.

Республика ишчилари ва колхозчилари, меҳнаткаш зиёлилари, барча меҳнаткашлари Ватанимиз бойликларини кўпайтириш учун куч-ғайратларини аямайдилар. Улар экономика ва маънавий ҳаётнинг барча соҳаларида янгидан-янги муваффақиятларга эришиб, партия ва халқнинг юксак баҳоси ва ишончини оқлайдилар, беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақа байроғини янада баланд кўтарадилар, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXV съездини коммунистик қурилишнинг барча соҳаларида янгидан-янги меҳнат ғалабалари билан муносиб кутиб оладилар.

УШБУ ТАБРИК ЎЗБЕКИСТОН ССР МЕҲНАТКАШЛАРИ ВАКИЛЛАРИНИНГ 1974 ЙИЛ 16 НОЯБРДА ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ЎТКАЗИЛГАН МИТИНГИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ.

МИРТЕМИР.
Ўзбекистон ССР халқ шоири.

ПАХТАКОР ТИЛИДАН...

Тўлиб-тошиб, куй куйласам жўялик,
Тағин хушвақт тўй тўйласам жўялик.
Жўяликдай кенг жаҳонга жар солсам,
Ўй ўйласам, сўз сўйласам жўялик.
Йўл танобин жадал тортиб келдим, ҳей,
Дунё-дунё давлат ортиб келдим, ҳей,
Чангга ботиб, терга ботиб келдим, ҳей,
Ўтда ёниб, музда қотиб келдим, ҳей.
Ўтган йўлим довон-довон мўл ёғду.
Диёримдан кўкка нарвон мўл ёғду,
Хира бўлур оқ тонгларнинг оқлиги,
Ортиб келдим жаҳон-жаҳон мўл ёғду.
Ёплиғидан дашту-ёбон ёғдулик,
Она замин, югурук замон ёғдулик.
Ҳаёлимда ёришгандай ер юзи,
Ҳаёлимда ҳатто осмон ёғдулик.
Тағин шараф, тағин омад, зафар эш,
Алп довон бу — устак учу қутлуғ беш.
Ўйламангки, ўнғай бўлди. Ундоқмас,
Не-не офат панжа солди пешма-пеш.
Бало келди сур булутдан сим қоқиб,
Жафо келди бевафодек им қоқиб.
Таянчликман, қодирман-да, даф бўлди,
Кетди бир-бир кепчигини ним қоқиб.
Сойлар... Сойлар ғирт қурумсоқ — йил ғосоз,
Босириқ тушдек ўтди қақроқ бутун ёз.
Ўзим сувсоқ, сув ташидим челаклаб,
Ер қаъридан очган сойим эмас оз...
Суқ киргудай саҳий кузда гўзаллик,
Барқ таратур дала-тузда гўзаллик.
Ғазал тўқур тўқсон яшар Ҳабибий,
Бири каммас, айни юзда гўзаллик.
Далам юзи гўёки оқ бир дунё,
Оқ пўртана, тенгсиз ва тоқ бир дунё.
Кўзни олур жумбоқ янглиғ, сеҳр янглиғ,
Оқ пўртана, тенгсиз ва тоқ бир дунё.
Жавлон урар тўпичоқлар зангори,
Қизларжону бўз ўғлонлар суворий.
Ҳар суворий кўзлагани чўнг хирмон,
Ҳар хирмонда минг теримчи барори.
Қуллуқ сенга, ишчи синфи, юз карра,
Сен борсанки, писанд эмас ҳеч марра.
Техникага етукликдан миқтиман,
Сендан рози қалб қўримдан ҳар зарра.
Ахир тўрт ой терардим-да, бел тахта,
Кўсак чувиб тонглар отур-дил лахта,
Битта-битта олардим қор тагидан,
Эсда ҳануз ҳар мисқоли зип пахта.
Йўлда қолди талай гўллик-ғўралик.
Йўлдошликман, дўсту-ёрлик, жўралик.
Дўстга тортиқ гавҳар тоғдек алп хирмон,
Давлатликман, қазноқликман, қўралик.
Агар ҳурмат излар бўлсанг, кел йўлчи,
Агар ҳиммат излар бўлсанг, кел йўлчи.
Тўйим тўкин, меҳрим пешкаш, юрт пешкаш,
Агар жаннат излар бўлсанг, кел йўлчи.
Ол байроғим тўрт нишонлик ўзбекман.
Тўрт фасл бирдек бўз йигитман, бўзбекман.
Жўмардлигим қўшиқ бўлса не ажаб,
Ўз меҳнатим чаман этмиш бўздекман.
Юрт кўркида бу дунёнинг ёшлиги.
Тугал бисот — олтини ҳам ошлиги.
Беш ҳам шай!.. деб рапорт берди Ватанга
Ўзбекистон бошлиғи.

ҲОСИЛ БАЙРАМИ

16 ноябрь куни Тошкентда анъанавий Ҳосил байрами бошланди. Плакатлар, шиорлар, байроқлар билан безатилган ипподромга республика барча областларининг намояндалари, жами бўлиб 100 мингдан ортиқ киши тўпланди. Деҳқонларнинг бу йилги байрами ўзгача бўлди. Ўзбекистон ССР ва унинг Компартияси ташкил этилганлигининг ярим асрлик юбилейи шарафига колхоз ва совхозларнинг меҳнаткашлари пахтадан ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мислсиз мўл ҳосил етиштирдилар. Ҳосилни етиштирган ва уни йиғиб-териб олган кишиларни сон-саноқсиз одамлар орасида таниб олиш қийин эмас. Меҳнат билан қўли қабарган, офтобдан юзи қорайган бу кишиларнинг кўкрагида Социалистик Меҳнат Қаҳрамони олтин юлдузи, орден-лар ва медаллар ярқираб турибди.

Карнай-сурнайлар тантаналар бошланганлигидан дарак берди. Ҳосил байрами социалистик мажбурият бажарилганлигига бағишланган митинг билан бошланди. Уни Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мусахонов очди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиев республика меҳнаткашларини катта ғалаба билан табриклади: сув камчиллигига қарамай, 5 миллион 300 минг тонна «оқ олтин» териб олинди. Шу қадар кўп ҳосил биринчи марта етиштирилди. Дон, пилла, сабзавот, мева ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш халқ хўжалик планлари анча ошириб бажарилди. Бу ғалабага деҳқонлар, механизаторлар ва машинасозларнинг, химия саноати ходимларининг, олимларнинг шаҳар ва қишлоқлардаги барча меҳнаткашларнинг фидокорона меҳнати туфайли эришилди. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини интенсивлаш, суғориладиган деҳқончилик резервларидан фойдаланиш ҳал қилувчи роль ўйнади.

Митингда Сурхондарё область, Сариосиё районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Б. Омонов, «Ташсельмаш» заводининг слесари Ю. Степаненко, Қорақалпоғистон АССР, Қўнғирот районидаги Чапаев номли шоликорлик совхозининг бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони У. Бекниёзов сўзга чиқиб, ўз нутқларида партия ва ҳукуматнинг табрикномасида деҳқонларнинг меҳнатига юксак баҳо берилганлиги учун фахр ва қувонч ҳислари билан тўлиб-тошганликларини айтдилар. Улар Ўзбекистон меҳнаткашлари эришилган муваффақиятларни мустаҳкамлаш, пахта ҳамда деҳқончилик ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини тобора кўпроқ етиштиришни таъминлаш учун зарур бўлган ҳамма ишларни қиладилар, тўққизинчи беш йиллик топшириқларини тўла ошириб бажариш йўлида куч-ғайратларини аямайдилар, деб ваъда бердилар.

Митинг иштирокчилари КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети номига якдиллик билан табрикнома қабул қилдилар.

* * *

Ҳосил байрамида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлар Й. Р. Қурбонов, О. У. Салимов, Т. Н. Осетров, Н. Маҳмудов, С. У. Султонова, Г. М. Орлов, А. А. Хўжаев, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Р. Ҳ. Абдуллаева, Қ. А. Аҳмедов, А. Р. Хўжаев ҳозир бўлдилар.

(ЎзТАГ).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

СССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи тўққизинчи чақириқ Олий Советининг иккинчи сессияси 1974 йил 18 декабрда Москва шаҳрида чақирилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. ПОДГОРНИЙ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1974 йил 15 ноябрь.

Расмий ахборот

Н. В. ПОДГОРНИЙ ЗАМБИЯ ЭЛЧИСИНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний Замбия Республикасининг СССРдаги фавқулодда ва мухтор элчиси Д. Сибаженени Кремлда қабул қилди.

Бўлиб ўтган дўстона суҳбат чоғида Совет—Замбия муносабатлари масалалари кўриб чиқилди.

(ТАСС).

А. Н. КОСИГИН ҚАРЛОС РАФАЭЛЬ РОДРИГЕС БИЛАН УЧРАШДИ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин 15 ноябрь куни Кремлда Куба Компартияси Марказий Комитети секретариатининг аъзоси, Куба Республикаси Бош министрининг ўринбосари К. Р. Родригесни қабул қилди.

Ҳар икки томонни қизиқтирувчи масалалар, шу жумладан Совет Иттифоқи билан Куба Республикаси ўртасида иқтисодий ҳамкорликни янада ривожлантириш масалалари муҳокама қилинди.

Самимият ва тўла ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган суҳбатда СССР ташқи савдо министри Н. С. Патоличев ва Кубанинг Совет Иттифоқидаги элчиси Северо Агирре дель Кристо иштирок этди.

ВИЗИТ ТУГАДИ

ТБИЛИСИ, 16 ноябрь. (ТАСС). Шри Ланка Республикасининг Бош министри, мудофаа ва ташқи ишлар министри Сиримаво Р. Д. Бандаранаике бугун Тбилисидан Коломбога жўнаб кетди. У Совет ҳукуматининг таклифига биноан расмий визит билан СССРда меҳмон бўлиб турди.

Аэродромда Грузия пойтахти меҳнаткашларининг вакиллари Сиримаво Р. Д. Бандаранаикени табриклаб турдилар.

Кузатиш учун келган кишилар мўътабар меҳмон билан самимий хайрлашиб, унга оқ йўл тилаб қолдилар.

СОВЕТ КИШИЛАРИ ЎЗБЕКИСТОННИНГ МЕҲНАТИГА БАҲО БЕРАЁТГАНЛАРИДА УНИНГ СЕРГАЙРАТ ВА МОҲИР ПАХТАКОРЛАРИНИ ҲАР ДОИМ ЯХШИ СЎЗЛАР БИЛАН ЭСГА ОЛАДИЛАР. МЎЛ ҲОСИЛ ЕТИШТИРИБ, УНИ ТЕРИБ ОЛИШ УЧУН ПАХТАКОР НАҚАДАР ҚАТТИҚ МЕҲНАТ ҚИЛАЁТГАНЛИГИНИ, ЎЗ ИШИГА НЕЧОҒЛИК КЎП МЕҲР ҚЎЙГАНЛИГИНИ БИЛАМИЗ. ...ПАХТАНИ «ОҚ ОЛТИН» ДЕБ ГАПИРГАНЛАРИДА, МЕН «ОҚ ОЛТИН»НИ ОЛТИН ҚЎЛЛАР ЯРАТГАН ДЕБ ИЛОВА ҚИЛДИМ!

Л. И. БРЕЖНЕВ.

ПАХТАЗОР ШУНҚОРЛАРИ

Танишинг — юбилей йили олтин куз мавсумининг қаҳрамонлари, пахта йиғим-теримида жасорат кўрсатган шербилак «зангори кема» дарғалари. (чапдан). 1. Тўлан Дадажонов — Дўстлик районидаги Ленин номли совхознинг бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони. У бошчилик қилаётган бригада пахта ҳосилдорлигини гектар бошига 55 центнерга етказмоқчи. Т. Дадажоновнинг ўзи «зангори кема» рулини бошқариб, ўз бригадасида пахта теряпти. 2. Жиянқул Рустамов — Шеробод районидаги Будённий номли совхоз далаларида 602 тонна «оқ олтин» терди. 3. Қувондиқ Абдураззоқов — Ильич районидаги Герман Титов номли совхознинг бригада бошлиғи. Узи шу кунгача совхоз далаларида 800 тонна «оқ олтин» терди. 4. Ғуломжон Нўъмонов — Андижон область, Ленин районидаги «Победа» колхозида комплекс механизациялашган бригадага бошчилик қилмоқда. У 650 тонна пахта терди. 5. Юсуф Хударганов — Янгиариқ районидаги «Москва» колхозининг механизатори, СССР Олий Советининг депутати, терган пахтаси 500 тоннага яқинлашиб қолди.

ҚАРДОШЛАР ҚУТЛОВИ

ФАХРЛАНАМИЗ

Қувонч устига қувонч, байрам устига — байрам. Кечагина севимли республикамиз ва Ўзбекистон Компартиясининг олтин юбилейини тантанали нишонлаган эдик. Бугун эса сизлар кўпга киритган улкан ғалаба шодиёнасининг гувоҳи бўляпмиз. Сиз, аҳдига вафодор, марди-майдон пахтакорлар учун «оқ олтин» хирмонингиз билан биз — Россия тўқимачилари чексиз фахрланамиз. Тўқимачиларимиз сизлар етиштирган оқ олтиндан фақат камалакдек серипак ва чиройли газламалар тўқиб чиқарадилар.

Сизлар кўтарган мисли кўрилмаган «оқ олтин» хирмони тўқимачилар зиммасига катта масъулият юклайди. Улкан хирмонингиз бизнинг ғайратимизга-ғайрат, кучимизга-куч қўшмоқда.

Олтин қўлларингиз билан яратган бараканг «оқ олтин»ингиз учун сизларга яна бир бор ташаккур!

Любовь ПАРФЕНОВА,
Ленин орденли Калинин ипгазлама комбинатининг тўқувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ОФАРИН

Заводимиз коллективи бу йил Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги шарафига зарбдор вахтада туриб меҳнат қилди. Корхонамизда тайёрланаётган турли электрон ҳисоблаш машиналарига давлат сифат белгиси берилди. Биз чиқараётган машиналар мамлакатимиздаги барча қардош республикаларда, шу жумладан серқуёш Ўзбекистонда ҳам ишлатилмоқда.

Мен заводимизнинг аҳил ва меҳнатсевар, ижодкор катта коллективи номидан сиз, қардош пахтакорларни эришган улкан зафарингиз билан чин кўнгилдан кутлайман ва келгусида бундан ҳам катта ютуқлар ёр бўлишини тилайман.

Анатолий ХОРОЛЬСКИЙ,
Минскдаги С. Орджоникидзе номли электрон-ҳисоблаш машиналари заводининг токари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ҲОРМАНГ

Қадрли «оқ олтин» хирмондорлари, сизларни улкан меҳнат ғалабангиз билан чин қалбдан муборакбод этамиз. Сиз пахта етиштиришда, биз эса кўмир қазиб чиқаришда [illegible] Ватанимизнинг янада мустаҳкамланиши ва гуллаб-яшнашига хизмат қилмоқда.

Хирмонингиз янада баланд бўлсин.

Виктор ДОВБИШ,
Донецк областидаги «Артемуголь» комбинатининг Изотов номли шахта забойчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Олий Совети депутати.

ЧЕКСИЗ ҚУВОНЧ

Қадрли ўзбекистонлик дала меҳнаткашлари! Уйган «оқ олтин» хирмонингиз фақат сиз учун эмас, балки биз учун ҳам катта қувончдир. Шуни айтиш керакки, Ўзбекистон билан Эстония деҳқонлари ўртасидаги дўстлик, ҳамкорлик ришталаримиз ўзига хос тарихга эга. Бизнинг хўжалигимиз Самарқанд областидаги Пайариқ районидаги деҳқонлар билан бир неча йиллардан бери ҳамкорлик қилиб келяпти. Тўқимачилик корхоналаримиз эса Ўзбекистондан пахта толаси олади. [illegible] дўстлигимиз ва ҳамкорлигимиз янада чуқур илдиз отишини [illegible]

Эдуард АЛЬБА,
Эстониядаги «Сайэ» совхозининг директори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ОҚ ДАЛА, ОЙДИН ДАЛА

ПУБЛИЦИСТИКА

ПУНКТГА пахта ташлаб қайтган прицепчи хирмонга етмаёқ дала бошида тракторини тўхтатди-ю, сакраб тушиб, қўлларини боши узра силкиб, нималардир дея ҳайқирганича эгат оралаб чопиб кетди. Оппоқ далада тепасидан чанг-тўзон кўтариб олдинма-кетин чайқалиб бораётган терим машиналарнинг шовқини унинг овозини ютиб кетар, ҳеч нарса англаб бўлмас эди. Лекин кимдир уни кўриб қолди-ю, машиналар бирин-сирин тўхтаб, механизаторлар сакраб тушиб унга пешвоз чиқишди. Прицепчи йигит мезон ипакларидан оқарган дўпписини осмонга отиб, хурсандчилигини ичига сиғдиролмай даласини тўлдириб ҳайқириб келарди:

— Пахтамиз беш миллион тоннадан ошибди!

Шу тобда оламда ундан бахтиёррoқ кимса йўқ, у бутун оғирчиликларни, ерга чигит ташлагандан тортиб, пахтаси чигитни бошига қалпоқ илиб, униб чиққунча, мурғак ниҳоллар шонага кириб гуллагунгача, кўсаклари ёнғоқдек тўлишиб, кулиб очилгунча чеккан барча-барча машаққатларини унутиб, яйраб-яшнаб, армондан чиқиб, даласига хушхабар олиб келарди. Уст-бошлари-ю, қош-киприкларига пахта гарди илашган кишилар уни бир зумда ўраб олиб, бирин-кетин қучоқ очиб, бағриларига босиб табриклай кетишди:

— Бешинчи довон муборак!

Беш! Шу бир оғизгина сўзда олам-олам маъно борки, уни наинки фақат жаҳоншумул ғалабани қўлга киритиб боши кўкка етганларгина билсин! Йўқ, беш ҳамманинг юрагига энг яқин, ҳаммага бирдан азиз рақамдир.

Беш деганда биз энг бахтли, фарахли дамларимизни, ишимиз беш бўлган энг яхши даврларни эслаймиз. Беш — бу бизнинг руҳий кўтаринкилигимиз, етуклигимиз мезони. Беш! Бу халқим таҳсини, тасанноси!

— Ишлар беш! — дейди ўз ишидан ўзи мамнун меҳнаткаш ишчи.

— Баҳонг беш! — дейди муаллим бурро ўқувчисига.

Беш қўлдай аҳилки дея иноқ оилалар мақталади. Кимнингдир полвон билаклиги, ишчанлигига, ақли, гўзаллигига беш кетадилар.

Биз бу рақамга нисбатан алоҳида муҳаббат руҳида тарбияланганмиз. Болаларимиз ўн йил беш баҳога интилиб ўқийди. Йигит-қизларимиз институтларда аъло билим олишни ўйлайди. Дастгоҳ ёнида турган ишчимиз халқимиз учун аъло сифатли маҳсулот тайёрласам дейди, ҳавозага кўтарилган бинокор ўзи қурган уйни аъло баҳода топширсам дейди.

Ўзбек пахтакори ҳам шу баҳорда беш миллионни кўзлаб далага чиқди. Шу эзгу ниятни дилига тугиб, ерга чигит ташлади. Беш миллион ишқида маржон-маржон тер тўкди. Оромини йўқотиб, кечалари сув тарaди, пахтаси атрофида кун санаб, парвона бўлди. Бутун меҳри, қалб-қўрини унга бериб, жигарранг митти чигитдан оппоқ, олтин пахта ундирди. Меҳнат билан мўъжиза яратди.

Мана энди Ўзбекистон элликка тўлган шу қутлуғ кунда мисли кўрилмаган чўнг хирмон устига ол байроқ қадаб ғолиблик гаштини сурмоқда.

Халқ, партия унинг бу ишига, мисли кўрилмаган бу жасоратига беш қўйди. Етти иқлим ўзбек деҳқонининг жаҳон томи Помир қадар баланд олтин тоғига беш кетиб, тасанно айтмоқда.

Беш миллион! Ҳазилакам пахтами! Бу пахта қанча миллиард ва триллиард чаноқлардан териб олинганини ҳатто электрон ҳисоблаш машиналари ҳам ҳисоблаб бера олмаса керак. Бу пахта ортилган карвонлар кетма-кет уланса кўҳна ер белига неча бор чўлғанса ажаб эмас. Кемалар бекатида лангар ташлаган оқ кемалардай оқариб кўринган бу 25 мингдан ортиқ бунтларга жойланган пахтамизни бутун бошли республика пахта тозалаш саноатининг юздан ортиқ корхоналари бир ой эмас, икки ой эмас, йил ўн икки ой, келгуси мавсумга қадар зўрға қайта тозалаб улгурадилар. Толасини толага, чигитни чигитга ажратадилар. Қўли гул тўқимачиларимиз эса бу пахтадан ер курраси аҳолисини бир сидра кийинтиришга етадиган даражада газлама тўқиб чиқарадилар.

Лекин ўзбек пахтакори шу кунга осонликча етишдими, осонликча бу беш довонни забт этдими! Орқага ўгирилиб қарасак эллик йилдек узун ва кўкдаги бамисоли юлдуз-чаноқларига тўла Сомон йўлидай ёруғ пахтамизнинг ойдин йўли гавдаланади.

Бундан эллик йил муқаддам Ўзбекистон ўн икки ярим миллион пуд пахта берган экан. Ўн икки ярим миллион пуд! Бир қарашда улкан рақам, улкан пахта тоғи кўз олдимизга келади. Лекин мағизини чақиб кўрингчи, у бор-йўғи 200 минг тонна пахта бўлиб чиқади. Мана шу бир йилда тайёрланган пахтани эндиликда республика қарийб бир кунда териб олмоқда. Мана шунинг ўзи республикамиз пахтачиликда ўзига хос «космик асрга» қадам қўйганини кўрсатмайдими?

Ўзбек деҳқони мана шундай кунга етгунча жасоратларга тўла жуда катта шонли йўлни босиб ўтди. Тенги йўқ пахта мактабини яратди. Ўзбекистон пахтачилик академиясига айланди.

Лоақал бундан ўн йил аввал худди шу куни пахтамиз қанча бўлганини эслаб кўрайлик. Тарихчи газетамизни варақлаймиз, 28 октябрь 1964 йил. Катта ҳарфлар билан ёзилган сўзларни ўқиймиз. «Кеча республикамизда 50 минг тоннага яқин пахта тайёрланиб, «оқ олтин» хирмонимиз 2 миллион 650 минг тоннадан ошди» Мана бугун роппа-роса ўн йилдан кейин газетамиз йирик қизил ҳарфлар билан «Пахтамиз 5 миллион тоннадан ортди» деб ёзмоқда. Ниҳояти ўн йилда шунчалик ўсиш, шунчалик юксак тезкорлик! Мавсум икки баравар қисқарган, терим суръати икки баравар ўсиб, ялпи хирмон қарийб икки баравар кўтарилган. Бу пахтакорларимизнинг жаҳоншумул ғалабасидир.

Бу бизнинг алп қадамларимиздан, пахтачилигимиз нақадар илгарилаб кетгани, ўзбек деҳқони пахта илмининг бекиёс донишманди бўлиб қолганидан далолат беради. Шундай. Бу яна Ўзбекистон партия ташкилоти пахтачиликни комплекс механизациялашни қатъият билан амалга ошираётгани шарофати ҳамдир! Ўшанда далаларимизга осма ХТ машиналари энди кириб келган, механизаторлар мавсумда 200—250 тоннадан пахта териб, «рекорд қўйган» йиллар эди. Энди бу «рекорд қўйган» деган сўзларни тирноқ ичига олишга мажбурмиз. Чунки энди биз рекорд деганда минг тоннани тушунадиган бўлиб қолдик. Бултур Обиджон Акбаров, Тўлан Дадажоновлар шундай муаззам довонни эгаллаган бўлса, бу мавсумда ана шу олий мақсадни кўзлаганлар яна ҳам кўпайди. Терим мавсуми ҳар қачонгидек бу йил ҳам янги қаҳрамонларни юзага чиқарди. Бугун биз бўзлик алп пахтакор Маннон Жалолов раислик қилаётган колхоздан Абдуфаттоҳ Солиев деган янги шунқор чиқиб, 1100 тонна пахта терганига, Балиқчидан чиққан полвон механизатор Турсунбой Тожибоев бункердан 800 тоннадан ортиқ пахта тўкканига шоҳид бўлиб турибмиз. Мирзачўл шунқорлари Қувондиқ Абдураззоқов, Абдусамад Саидмуродов, Сурхон воҳасининг шербилак йигити Жиянқул Рустамов, бўкалик азамат Сервер Усеиновлар ҳар бири машинада 400-800 тоннадан пахта териб, жасорат кўрсатдилар. Халқим таҳсини, шоирлар офарини, ҳамкасблар тасанносига мушарраф бўлдилар.

Беш миллион тоннадан зиёд «оқ олтин» тайёр! Эзгу ниятларимиз ушалди. Лекин, ҳамон республикамиздаги барча ёшу-қарини, ҳамма касбкордаги, турли лавозимдаги кишиларни—ҳамма-ҳаммани қизиқтирган нарса—бу пахта математикасидир. Ҳамманинг фикри хаёли шунда. Эрталабки учрашув, кечқурунги гурунг ва баҳсларнинг мавзуи ҳамон пахта. Бултургина 1-«Боёвут» совхози бир кунда 1000 тоннадан пахта тайёрлаб рекорд қўйган эди. Бу мавсумда у нормага айланиб қолди. «Нарпай», «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» сингари ўнлаб совхозлар ҳар куни 10 процентдан, яъни 1000 тоннадан ошириб пахта тайёрладилар. Ўтган мавсумдагина эмасмиди, районлар йигирма иш кунида маррага етиб, бутун республика аҳлини ҳайратга солгани! Мана бугун бу рекорд областлар миқёсига кучаётганига шоҳид бўлиб турибмиз. Андижон билан Тошкент ана шундай тезкорлик кўрсатди.

Бултургина Андижон области пахтакорлари бир кунда 5 процент — 25 минг тонна пахта тайёрлаб республика пахтачилиги тарихида янги саҳифа очган эди. Бу мавсумда ана шу юксак кўрсаткич кундалик воқеага айланиб қолди. Тошкент ва Жиззах пахтакорлари сурункасига бир неча кун бешдан ошириб, қарийб олти процентга етказиб пахта тайёрладилар. Бултур республика пахтачилиги тарихида мисли кўрилмаган юксак кунлик ўсишга эришилган эди: бир кунда 148 минг тонна пахта тайёрланган эди. Азамат пахтакорларимиз бу мавсумда ана шу рекордни ҳам босиб ўтдилар. Кунига 175-180 минг тоннадан пахта тайёрланиб, олти кунда бир миллион тонналик хирмон кўтарилди. Бу пахтачилигимиз ойдин йўлга тушиб олгани аломати, комплекс механизацияни дадил жорий этаётганимиз, далаларимизга қудратли машиналар кириб бораётгани, бу машиналарнинг жилови ишончли қўлларда эканлиги шарофати эмасми!

Янгийўлдан чиқиб Чинозга кетаверишда йўл ёқасида теп-текис пахтазор бир дала бор. Уни Ойдиндала дейишади. Шу даланинг бошида бир тарихий ёдгорлик тикланиб, бу монументга биринчи пахта териш машинасини яратган конструкторлар билан шу машиналарни биринчи далага олиб кирган кишиларнинг номлари зарҳал ҳарфлар билан ёзиб қўйилган. Бунинг рамзий маъноси бор. Негаки, биринчи космик кема Бойконурдан парвоз қилгани каби худди шу Ойдиндалага бундан чорак аср муқаддам энг биринчи СХМ-48 машинаси сузиб кирган эди. Мана энди ўша Ойдиндала ниҳояти чорак асрдан кейин улкан «оқ олтин» денгизига айланди, эндиликда «зангори кема»ларимиз бутун республиканинг оппоқ-ойдин далаларида сузиб юрибди.

Яна ниҳояти бир неча йиллргина ўтади. Қўлда кўсак чувишдек машаққатли ишдан қутулганимиздек, қўлда пахта терилган даврлар ҳам бир эртак бўлиб қолади. Республикамиз улкан оқ далага, ойдин далага, фақат оқ кемалар жавлон уриб пахта терадиган республикага айланади. Ана шунда ҳар уч-тўрт кунда бир миллион тоннадан пахта тайёрланадиган пайтлар келади. Пахта математикаси, арифметик прогрессия бўйича кўтарилиб бораётгани терим суръати ана шундан далолат бериб турибди.

Пахта ўзбек халқининг бамисоли суюкли фарзанди, муҳаббат ва ифтихори дердик. Энди бу тушунча торлик қилиб қолди. Пахта бутун совет халқининг ифтихорига айланиб кетди. Биз шундай тезкор суръат билан беш миллион тоннадан кўп улкан хирмон тиклаган эканмиз, бунда наинки фақат ўзбек халқининг хизмати ва пешана тери бор, унда қудратли машиналар етказиб бераётган, улкан каналлар очиб даштларимизга сув келтираётган, янги ерлар очиб, жамоли гулгун қишлоқлар қуриб бераётган, бу ишда елкама-елка туриб жасорат кўрсатаётган бутун қардошларимизнинг бекиёс ҳиссаси бордир. Биз бугунги кунда Урал ишчиси Қарши магистрал канали учун тайёрлаб жўнатган ноёб насосларни, Ленинград ишчилари яратган энергоблокларни, Украина химиклари жўнатаётган эшелон-эшелон минерал ўғитларни эслаймиз. Уларсиз пахтачилигимизда бундай юксак силжишни тасаввур этиш қийин.

ПАХТАКОРЛАРИМИЗНИ бугунги кунда яна бир янгиликдан, олим ва конструкторларимизнинг яратган яна бир янги терим машинасидан хабардор қилиш шарафига муяссармиз. Конструкторларимиз терим машиналарини такомиллаштира бориб, яна бир янгилик очдилар. Улар пахтани сортларга ажратиб терадиган, ғўза тупининг тагида дастлабки очилган пахталарни алоҳида, кейин очилганларини алоҳида ажратиб терадиган машина яратдилар. Бу ҳозир тажриба майдонларида синовдан ўтмоқда.

Бундан ўн йил муқаддам худди шу кунгача машиналар бункеридан тўкилган пахтамиз ярим миллион тоннадан ошмаган бўлса, мана энди машиналар пахтаси икки ярим миллион тоннадан ошиб кетди. Бу уддабурро конструкторларимиз шу ўн йил ичида терим машинасини такомиллаштира бориб, уни жаҳонда тенги йўқ даражага кўтарганликлари, республикамизда бу қудратли агрегатларни моҳирлик билан бошқара оладиган кадрларнинг катта армияси камол топгани, ишчи-деҳқон дўстлиги метиндай мустаҳкамланиб, қудратли кучга айлангани шарофатидир. Омон бўлсин, бу боқий дўстлик!

Муроджон МАНСУРОВ.

ИШЧИ МАКТУБИ

ЗАФАР МУБОРАК

ДЕҲҚОНЛАР ўз ерининг чинакам хўжайини, бахтли ҳаёт ижодкори бўлиб қолдилар деб таърифлади КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари ўртоқ М. А. Суслов Узбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллик юбилейига бағишланган тантанали мажлисда. Чиндан ҳам ўтмишда муҳтож ва ҳуқуқсиз бўлган ўзбек деҳқони бугун социалистик меҳнатчилар синфига айланди. Эндиликда у ўзининг ишончли иттифоқчиси ва таянчи, Узбекистоннинг асосий бунёдкор кучи — ишчилар синфи яратиб бераётган янги механизмларни, тракторларни, экскаватор, замонавий пахта териш машиналари, мураккаб ускуналар, насослар, чигит экиш сеялкалари, минерал ўғит, химикатлар ва бошқа нарсалардан фойдаланмоқда. Натижада деҳқон меҳнатда тенгсиз ва ажойиб ютуқларга эришяпти. Бунинг учун ярим аср илгари етиштирилган 200 минг тонна пахта ҳосили билан юбилей йили хирмонини таққослаш кифоя. Ниҳоят бугун республикада пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисидаги маълумотнинг якунловчи чизиғи остига эзгу рақам қўядиган завқли дамлар етиб келди.

Бунинг учун пахтакор деҳқонларимиз қанчадан-қанча меҳнат қилгани, ташаббус кўрсатгани, ўз ишига нечоғлик меҳр-муҳаббат билан қарагани ва механизация, автоматика, электрлаштириш, ирригация-мелиорация системаларидан самарали фойдаланган ҳеч кимга сир эмас. Ҳосилнинг кўпгина қисми машиналарда териб олиниши ёки кунига 180 минг тоннагача, яъни ҳар куни йиллик планнинг 4 проценти ҳажмида пахта топширилиши мамлакатимиз пахтачилиги тарихида мислсиз ютуқдир. Шу беқиёс муваффақиятларда биз, ишчиларнинг ҳам муносиб улушимиз бор.

Бу йил терим мавсумида пахта далаларида 33 мингта «зангори кема» жавлон урди. Уларнинг кўпчилигини тажрибали ва малакали механик-ҳайдовчилар бошқаришди. Кенг фронт бўйлаб терим авжига минган долзарб паллаларнинг ҳар бир дақиқасини биз ишчилар зўр диққат ва эътибор билан кузатиб бордик. Қишлоқ хўжалигининг асосий ҳаракатлантирувчи кучи — механизаторларнинг меҳнат зафарларини эшитиб бениҳоя хурсанд бўлдик. Жиянқул Рустамов, Тўланбой Дадажонов, Чиннихол Худоёрова, Энвер Алиев, Қозоқ Камолов ва бошқа кўпгина кишилар машиналаримиз қудратини намойиш этдилар, теримни дала-бункер-пункт усулида ташкил қилишди.

Республикамиз колхоз ва совхозларида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини комплекс механизациялаш билан бир қаторда химиялаш, ирригациянинг кенг миқёсда ривожлантирилиши қувонарли ҳолдир. Машиналаримиз қувватидан, минерал ўғитларнинг ҳар бир граммидан самарали фойдаланаётган механик - ҳайдовчиларимиз, омилкор деҳқонларимиз эришаётган ютуқлар биз ишлаб чиқараётган маҳсулотларнинг ишончли қўлларда эканлигидан ёрқин далолатдир.

«Ташсельмаш», «Чирчиксельмаш», Олмалиқ химия комбинати, Фарғона азот ўғитлари заводи, «Узбексельмаш», «Ташхимсельмаш», Қўқон суперфосфат заводи сингари корхоналаримиз адресларига ҳар йили жуда кўплаб мактублар келиб турибди. Уларда пўлат от чавандозлари, деҳқонлар, мироблар ўз фикр-мулоҳазаларини изҳор этишмоқда. Ютуқлар билан бирга машиналаримиздаги айрим камчиликлар, химинатларимизда етишмаётган баъзи бир хусусиятлар ҳақида дадил фикр билдиришяпти. Машина-механизмлардан, минерал ўғитлардан, гербицидлардан янада самарали фойдаланиш ва шу йўл билан меҳнат унумдорлигини оширишга, теримни уюшқоқлик билан ташкил этишга кенг эътибор бераётганликларини ҳикоя қилишяпти. Биз улардан жуда ҳурсандмиз.

Келаси йили бу йилгидан ҳам кўп мукаммал тракторлар, пахта териш машиналари, тўкилган пахтани йиғиштириб олувчи ва кўсак чувувчи механизмлар, чигит экиш ва дори сепиш аппаратлари, тонналаб аммофос ва азот ўғитлари ишлаб чиқарамиз. Буларнинг ҳаммаси деҳқонларимиз меҳнатини енгиллаштиради.

Саноат корхоналарида тайёрланаётган қишлоқ хўжалик машиналарини моҳирлик билан ишлатаётган, азотли ўғитлардан самарали фойдаланаётган, ишимизни юзага чиқараётган бахтли ҳаёт ижодкорлари — деҳқонларга бугунги зафар кунида қизғин ташаккур йўллаймиз!

М. МУЙДИНОВ,
Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводи слесари.

Х. АЛИМОВА,
Чирчиқ электр химия комбинатининг аппаратчиси.

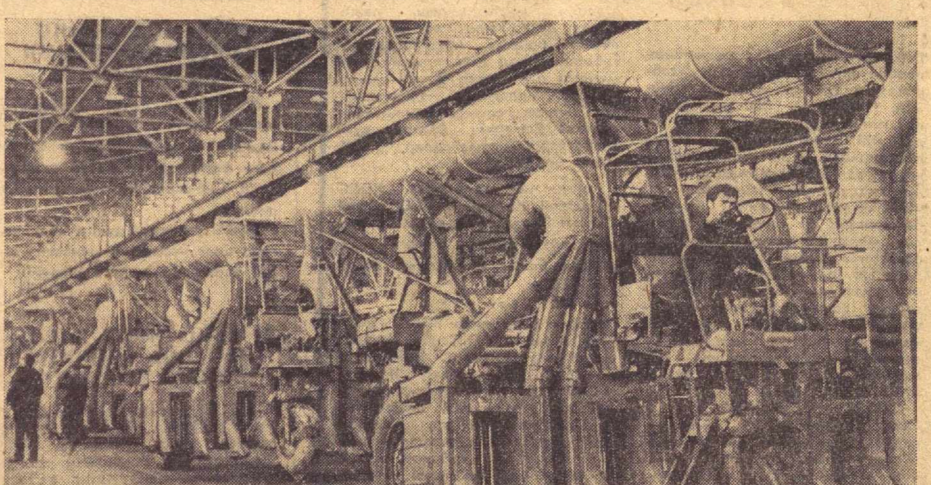

Суратда: Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводи конвейеридан чиққан янги «зангори кема»лар тўғри пахтазорларга жўнатилмоқда.

ДАРҒАЛАРИМИЗ

МАВСУМДА МАШИНАДА ЭНГ КЎП ПАХТА ТЕРГАНЛАР

Абдуфаттоҳ СОЛИЕВ—Андижон области, Бўз районидаги «Партия ХХ съезди» колхозидан — 1100 тонна.

Қувондиқ АБДУРАЗЗОҚОВ — Сирдарё области, Ильич районидаги Герман Титов номли совхоздан — 800 тонна.

Ҳабибулла АБДУЛЛАЕВ — Андижон области, Москва районидаги «Правда Востока» колхозидан — 650 тонна.

Аҳмад ҲАМРОЕВ — Бухоро области, Ромитан районидаги «Ромитан» совхозидан — 610 тонна.

Жиянқул РУСТАМОВ — Сурхондарё области, Шеробод районидаги Будённий номли совхоздан — 602 тонна.

Комилжон ЖУМАНИЁЗОВ — Хоразм области, Хива районидаги Огаҳий номли колхоздан — 350 тонна.

Неъматжон МАЛИКОВ — Фарғона области, Тошлоқ районидаги Ленин номли колхоздан — 350 тонна.

Икромиддин ОҚБОЕВ — Наманган области, Задарё районидаги «Гулбоғ» совхозидан — 320 тонна.

Қозоқ КАМОЛОВ — Қорақалпоғистон АССР, Амударё районидаги Крупская номли колхоздан — 310 тонна.

Сервер УСЕИНОВ — Тошкент области, Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозидан — 300 тонна.

ҲОСИЛДОРЛИК ПЕШҚАДАМЛАРИ

ПАХТА ҲОСИЛДОРЛИГИДА ЮҚОРИ КЎРСАТКИЧГА ЭРИШГАН КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАР

Хива районидаги Фрунзе номли колхоз — 46 центнер.

Шўрчи районидаги «Ленинобод» колхози — 45 центнер.

Хўжайли районидаги Ленин номли колхоз — 44 центнер.

Қуйи Чирчиқ районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози — 41 центнер.

Навоий районидаги Ленин орденли «Нарпай» совхози — 40 центнер.

Янгиқўрғон районидаги Навоий номли колхоз — 39,2 центнер.

ТАШАККУР

Одатда киши кўзлаган манзилига етиб олганида, босиб ўтилган йўлга разм солади, ўзи кўтарилган чўққидан туриб, юксак парвозига куч-қудрат бағишлаган кўп қанотларини мамнуният билан эга олади. Беш миллион тоннанинг юксак манзилидан ошиб ўтилган шу кунларда «оқ олтин»имизнинг ойдин йўлига биз бир назар ташламоқдамиз. Пахтачилигимиздаги мислсиз кўрилмаган суръатларнинг мададкорлари — заковатли олимларимиз, олтин қўлли машинасозларимиз, мўъжизакор кимёгарларимизга таъзим бажо келтирмоқдамиз.

Пахта қуёшли республикамиз бойлиги, ўзбек халқининг миллий ифтихори бўлиб келди. Ўзбекистон деганда барча қардошларимиз кўз ўнгида оппоқ пахта чаноғи, тоғ янглиғ хирмонлар гавдаланади. Фан-техника тараққиёти жадал тус олган ҳозирги даврда пахта иши янги-янги кучларни қамраб олмоқда. Бинобарин, эндиликда пахта қудратли ва бепоён Иттифоқимиздаги барча миллатлар ва элатларнинг ҳамкорлиги намоён бўладиган зарбдор фронтга айланди.

Далаларимизда Россия, Белоруссия, Қозоғистон машинасозлари яратган қудратли тракторлар, серунум механизмлар кўплаб ишлатилмоқда. Бугун биз чеканка қилувчи машиналар, пахтани терадиган ва кўсакни узадиган агрегатлар, қишлоқ хўжалик авиацияси билан қуролланганмиз.

Пахтачиликда терим, айниқса, сермашаққат иш бўлиб келган. Яқин-яқинларда юз минглаб теримчилар ҳар тонгни пахтазорда қаршиларди. Саноат корхоналарининг меҳнатчилари, студент ва ўқувчилар ойлаб теримга жалб этиларди. Мавсум кўпинча икки ярим-уч ойга чўзилиб кетарди. Ҳозир эса, пахтазорда мутлақо бўлак манзарани кўриб турибмиз. Далаларимизда 33 мингга яқин «зангори кема» ишлаб турибди. Юзлаб механик-ҳайдовчиларимиз ҳозиргача 350-500 тоннадан «оқ олтин» териб қўйдилар. Жаҳонни ҳайратга солган рекорд кўрсаткичларга эришишимизда мададкор бўлган бу агрегатларнинг авторлари Ўзбекистон машинасозлари бўлгани билан ҳам фахрланамиз.

Ҳа, зафарли меҳнатимизга саноатчиларимиз, аввало кимёгарларимиз мададкор бўлмоқдалар. Ҳар йили республикамиз ишчилар синфи 3 миллион тоннадан кўпроқ азотли, бир ярим миллион тоннага яқин фосфатли ўғит етказиб бермоқдалар. Бу мўъжизакор ўғитлар ҳосилга ҳосил қўшмоқда.

Тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи йилида мамлакатга мисли кўрилмаган «оқ олтин» етказиб беришдан иборат вазифамизни шараф билан уддаладик. Бу ишда кўп қанотларимизнинг ёрдамини, мададини кун сайин сезиб турибмиз. Шунинг учун бугунги зафарли шодиёнада қўлимизни кўксимизга қўйиб, уларга таъзим қиламиз.

Жавод КУЧИЕВ,
Сирдарё область Гулистон районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси, Ленин мукофоти лауреати.

Азим ЭШПУЛАТОВ,
Самарқанд область Пахтачи районидаги Киров номли колхознинг бригада бошлиғи.

Курбонбика ШАРИПОВА,
Хоразм область Хонқа районидаги «Хоразм» колхозининг бригада бошлиғи, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор.

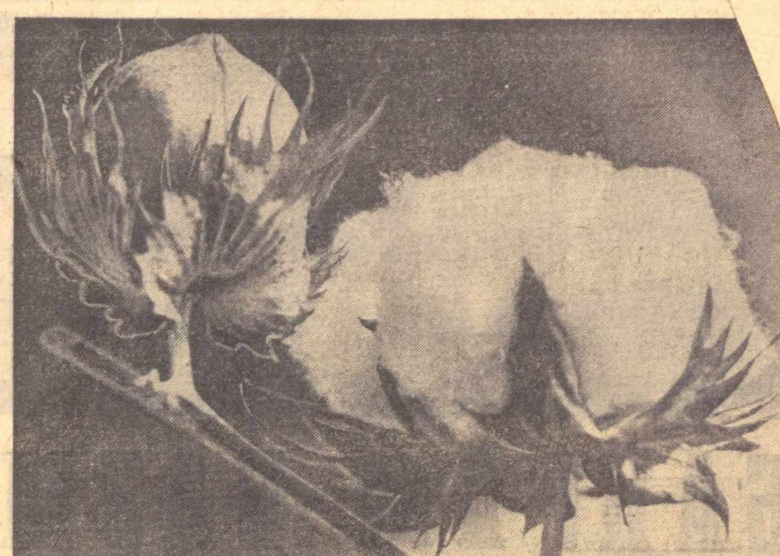

ЗАФАР САТРЛАРИ

Андижон область саноат корхоналарининг коллективлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йил топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани авж олдириб, маҳсулотни реализация қилиш ҳажми ҳамда энг муҳим буюмларни кўпчилик турларини ишлаб чиқариш юзасидан ўн бир ойлик планни 14 ноябрда адо этдилар. Пландан ташқари яна 32 миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулотни реализация қилишга қарор қилинди.

* * *

Самарқанддаги «Серп и молот» консерва заводининг яна икки маҳсулотига — узум ва помидор шарбатига давлат «Сифат белгиси» берилди. Корхона коллективи бу йил ўз маҳсулотларининг сифати учун учинчи марта олий баҳо олди. Илгари Самарқанд консервачилари томонидан Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши мамлакатлари стандарти бўйича ярим литрлик бутилкали табиий олма шарбати учун ҳам шундай баҳо олишга муяссар бўлган эдилар.

Озиқ-овқатчилар технологияни такомиллаштириш, ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштириш туфайли ана шундай юксак кўрсаткичларга эришмоқдалар.

ЖАСОРАТ

ПАХТАҚАЙНАР ўлкамизнинг шербилаклар бошқарган жуда улкан карвони манзилга етиб келди. Шу умумхалқ шодиёнасини яқинлаштиришда районимиз пахтакорларининг ҳам салмоқли ҳиссаси борлиги қалбларимизни ифтихор туйғусига тўлдирмоқда.

КПСС XXIV съездининг пахтачиликни янада ривожлантириш, унинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш тўғрисидаги кўрсатмаларини амалга ошира бориб, район партия, совет ва хўжалик ташкилотлари резерв ва имкониятларни ишга солиш йўлида собитқадамлик билан меҳнат қилмоқдалар. Пахтакорларимизнинг белгиловчи йилдаги фидокорона меҳнати муваффақиятли якунланди. Районимиз пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини 12 иш кунида адо этди. Ҳозиргача она-Ватан хирмонларига пландагига нисбатан деярли 13 минг тонна кўп — 55 минг тоннадан зиёд «оқ олтин» етказиб бердик.

Ўн икки кунлик жасорат! Бугун ўша кунларнинг қайноқ нафаси, оммавий фидокорлигини янада чуқурроқ ҳис қилмоқдамиз. Илгарилари терим мавсуми ойлаб чўзиларди. Етиштирилган ҳосилни териб олишга кўп қўл кучи сарфланарди. Эндиликда қудратли техника билан қуролланган пахтакорларимиз теримда юксак суръатларга эришмоқдалар, мамлакатга кўпроқ юқори сифатли хом ашё етказиб бермоқдалар.

Пухта тайёргарликдан кейин 1 октябрдан машина теримини оммавий равишда бошлаб юбордик. 380 га яқин агрегат пахтазорга олиб чиқилди. Коммунистлар бошқарган экипажлар кунига 10-15 тоннадан ошириб пахта тера бошладилар. Машина терими ишбилармонлик билан ташкил қилинган Пушкин номли совхоз тўққиз иш кунида белгиловчи йил маррасини эгаллади. Бу хўжалик ҳозиргача давлатга топширилган 13 минг тоннадан зиёд пахтанинг 12 минг тоннасини «зангори кема»лар билан териб олди. Социалистик мусобақа илғори — Пушкин номли совхоз биринчи ўн кунликда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Советининг Кўчма Қизил байроғини қўлга киритишга мушарраф бўлди. 1-«Боёвут» совхозининг илғор механизатори Абдусамат Саидмуродов қисқа муддатда ўз агрегати билан 464 тонна пахта терди. Коммунист Хўжам Эралиев ҳам ҳозиргача 217 тонна пахта теришга муваффақ бўлди.

Районимизда 1969 йили 14,9 центнердан пахта етиштирилган эди. Кейинги йилларда кўплаб юқори ҳосил усталари, тажрибакорлар етишиб чиқди. 1-«Боёвут» совхозидан Йўлчи Шамсиев, Абдужаббор Саидмуродов сингари бригада бошлиқлари 50 центнерлик марра учун кураш бошладилар. Бу ташаббусга ўндан зиёд бригада қўшилиб, ҳозиргача улар гектаридан 45-50 центнерлик пахта йиғиб олишди. Район бўйича белгиловчи йилдаги ўртача ҳосилдорлик 30 центнердан ошиб кетди.

Пахтакорларимиз социалистик мажбуриятларини бажариш учун курашиб, пахтазорда жасорат кўрсатмоқдалар, теримни ҳамон қизғин давом эттирмоқдалар. Эрта-индин 57 минг тонна ёки пландагидан 14 минг тоннадан зиёд «оқ олтин» топшириб, она-Ватанга ёруғ юз билан рапорт берамиз.

С. ТУХЛИЕВ,
Боёвут район партия комитетининг биринчи секретари, иқтисод фанлари кандидати.

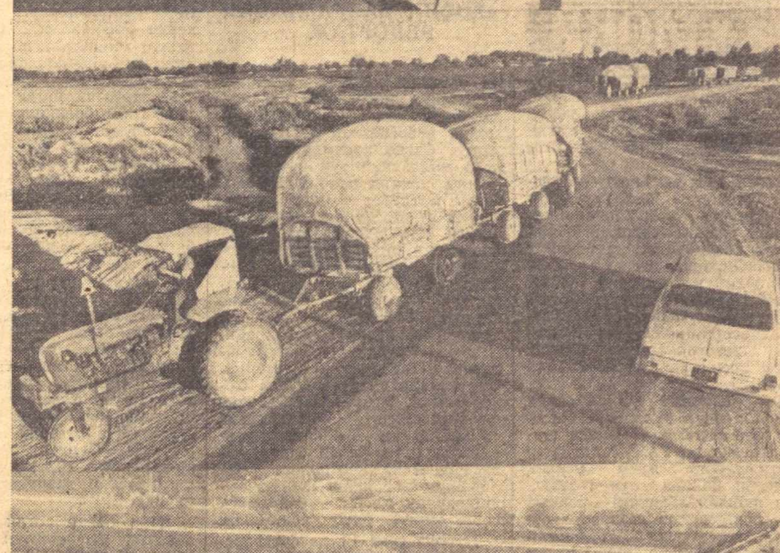

Олтин хирмонлар... Республикамиз пахтакорлари бунёд этган кўкўпар «оқ олтин» хирмонлари. Бу хирмонлар пахтакорларимизнинг олтин қўллари билан яратилган. Пахта ортган прицепли тракторлар карвонининг кети узилмади. Оппоқ пайкаллардан қабул пунктларига туну-кун ҳосил ташилди. Суратларда: Хоразм областининг Боғот район тайёрлов пунктида.

А. Кузярин ва **А. Усмонов** фотолари.

БАЙРАМ КОЛОННАЛАРИДА

(Боши биринчи бетда).

Иттифоқдош республикалардан, Москва, Ленинград шаҳарларидан келган меҳмонлар ҳам шу ерда.

Юбилей тантаналари муносабати билан Ашхободда меҳмон бўлиб турган КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. П. Кириленкони тўпланган кишилар қарсаклар билан кутиб олдилар. У билан бирга марказий минбарда Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари М. Ғ. Ғапуров, Туркманистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. М. Қличев, республика Министрлар Советининг раиси О. Н. Ўразмуҳамедов, байрамда иштирок этаётган делегацияларнинг раҳбарлари, Туркманистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари, республика Министрлар Советининг Раисининг ўринбосарлари бор эди.

Оркестрнинг тантанали садолари Ашхобод гарнизони қисмлари паради бошланганлигидан дарак беради. Жангчилар — мотоўқчилар, десантчилар, учувчилар, чегарачилар шаҳдам қадам ташлаб проспектдан ўтадилар.

Уларнинг сафлари бир текис. Ота-боболарининг қаҳрамонона шон-шуҳрати ворислари бўлмиш кўпгина ёш жангчилар-жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочилари сафда бормоқдалар.

Жанговар машиналар ўтиб бормоқда. Бу машиналарни ёш солдатлар ва офицерлар бошқариб бормоқдалар. Даҳшат солувчи машиналарнинг марши зўр таассурот қолдирмоқда. Замонавий ҳарбий техника билан таъминланган жангчилар коммунизм бинокори бўлган халқимиз ғалабаларининг посбонлигида мустаҳкам турмоқдалар, совет кишиларининг тинч меҳнатини қўриқламоқдалар.

Байроқдорларнинг йиғма колоннаси байрам намойишини бошлаб беради. Колонна бошида Коммунистик партия ва Совет давлатининг асосчиси В. И. Ленин портрети кўзга яққол ташланиб турарди. Колоннада СССР давлат байроғи, Советлар мамлакатидаги барча қардош республикаларнинг байроқлари тантанавор ҳилпираб турибди.

Совет Туркманистонининг тарихи —чор Россиясининг қолоқ чекка ўлкасидан Совет ҳокимияти йиллари мобайнида яшнаб турган республикага айланган ўлка тарихи тўпланганлар кўз ўнгида бамисоли жонланади. Республика меҳнатчилари бугунги кунда барча қардош совет халқларининг ҳаётбахш дўстлигини шарафламоқдалар.

Тарихнинг ана шу жонли китоби томошабинлар кўз ўнгида саҳифама-саҳифа очилади. Гражданлар уруши йилларида совет ҳокимияти учун курашганларни гавдалантириб, қизил чавандозлар колоннаси проспектдан ўтади. Меҳнат пешқадамларининг колоннасини минбардаги кишилар қарсаклар билан кутиб оладилар. Колонна сафлари «олтин юбилей»ни янгидан-янги зафарлар билан нишонлаган республика меҳнатчиларининг бамисоли ажойиб рапортига ўхшайди. Намойишчиларнинг сафларида дон экинларининг боғламалари ва оппоқ пахта шохлари, нефть ва газ вишкаларининг макетлари,калавали мокилар, корхоналарнинг коллективлари муддатидан илгари эгалланган марралар тўғрисида ҳикоя қилувчи транспарантлар ва шиорлар кўзга ташланади.

Бошларига кўк рўмол ўраган ва зар куйлак кийган қизлар колоннаси минбар олдидан ўтади. Проспектнң бамисоли Қорақум каналининг суви тўлдиргандек бўлади. Совет кишилари бир вақтлар қақраб ётган қум саҳросида ана шу машҳур қўлбола дарёни яратдилар. Туркманистоннинг неча минг гектарлаб ерларини сувга қондирган ана шу каналини қазишда Советлер мамлакатининг барча халқлари ёрдам бердилар.

Транспарантларга Туркманистон меҳнатчиларининг республиканинг равнақи тўғрисида, барча совет кишиларининг бахт-саодати ҳақида, ер юзида тинчлик бўлиши тўғрисида тинимсиз ғамхўрлик қилаётганликлари учун ленинчи Коммунистик партияга, унинг Марказий Комитетига, ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюросига самимий миннатдорчилик сўзлари ёзилган.

Байрам намойиши жуда катта панно билан тугайди. Бу панногa «КПСС XXIV съезди қарорларини амалга оширамиз!» сўзлари ёзиб қўйилган.

Совет Туркманистонининг меҳнатчилари Ленин партияси теварагига жипслашганликларини, коммунизм идеалларига садоқатларини ёрқин намойиш қилдилар.

* * *

Шу куни Ашхобод отчопарида Туркманистон ССР ташкил қилинганлиги ва Туркманистон Компартияси тузилганлигининг 50 йиллигига бағишланган от-спорт байрами бўлиб ўтди. Энг яхши чавандозларнинг мароқли беллашувлари, ранг-баранг халқ спорт ўйинлари кўрсатилди.

Марказий ложада ўртоқ А. П. Кириленко, республика раҳбарлари, делегацияларнинг бошлиқлари бор эди.

БУХОРО ДЕҲҚОНЛАРИНИНГ МИТИНГИ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежнев ажойиб ғалаба — давлатга пахта сотиш юзасидан олинган социалистик мажбуриятлар бажарилганлиги муносабати билан йўллаган табрик телеграммаси Бухоро области меҳнаткашларини ғоят қувонтирди. Ватан хирмонларига 500 минг тоннадан ортиқ «оқ олтин» етказиб берилди.

Бугун Ленин номли майдонда кўп минг кишилик митинг бўлиб ўтди. Митингда областнинг барча районлари ва саноат марказларининг намояндалари иштирок этдилар.

Область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Муртазоев митингда нутқ сўзлаб, деҳқонлар меҳнатига юксак баҳо берганликлари учун областнинг барча меҳнаткашлари номидан КПСС Марказий Комитетига ва шахсан ўртоқ Леонид Ильич Брежневга қизғин миннатдорчилик изҳор этди.

Навоий район партия комитетининг биринчи секретари С. Ғаниев, Вобкент, районидаги «Зарафшон» колхозининг раиси В. Фатоев, «Ромитан» совхозининг механик-ҳайдовчиси А. Ҳамроев, Бухоро педагогика институтининг студенти О. Равшанова, Бухоро ип-газлама комбинатининг ишчиси Н. Букреева, Бухоро области ишчилари, колхозчилари ва зиёлиларининг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати ғоят ўсганлиги ҳақида, КПСС раҳбарлигида бундан буён ҳам меҳнат муваффақиятларини янада кўпайтиришга, социалистик давлатимиз куч ва қудратининг манбаи бўлган совет халқларининг ленинча дўстлигини мустаҳкамлашга шай эканликлари тўғрисида гапирдилар.

Митинг қатнашчилари область меҳнаткашлари кузги-қишки ишларни тезроқ якунлаш учун бутун куч ва ғайратларини сарфлайдилар, 1975 йил ҳосили учун мустаҳкам замин яратадилар, деб айтдилар.

Митинг қатнашчилари КПСС Марказий Комитетига ва шахсан ўртоқ Леонид Ильич Брежневга баланд руҳ билан табрикнома йўлладилар.

Ҳ. ҚОДИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ИРОДА

Орамизда шундай одам бор. Тақдири жуда қизиқ. Унинг қисмати худди эртаклардаги афсонавий қаҳрамонларнинг қисматига ўхшайди. Ажойиб табиатли коммунист. Бунақаси кам учрайди. Унинг ҳайратомуз ишларига тан бермаган одам йўқ.

Ўттиз учинчи йилнинг олтин кузи. Далалар оппоқ оқарган. Бодраб-бодраб очилган пахталар чаноқлардан тошади, деҳқон эса меҳнат шавқини суради, ҳаёлан чўт солади, ҳосилни чамалайди. Ҳадемай терим бошланади. Шундай кезда Избосканда катта йиғин бўлди. Каттаю кичик бир жойга тўпланди. Улар орасида чувамалик Фаттихон Ҳасанова деган аёл ҳам бор. У машҳур теримчигина эмас, илғор звенога бошлиқ ҳам. «Бирлашган» колхозида рекорд ҳосил олиб оғизга тушган. Ҳар мавсумда йигирма-ўттиз тонна пахта теради.

Йиғинда биринчи сўз Фаттихонга берилди. Бутун зал уни олқишлади. Донгдор теримчи гапни чўзиб ўтирмади, мақсадни айтиб қўя қолди:

— Звеномиз гектаридан 70 центнердан пахта беради. Мен ўзим 25 тонна пахта тераман. Беллашадиган одам бўлса, минбарга чиқсин.

Қарсаклар тингач, раислик қилувчи сўради:

— Опа билан беллашадиганлар борми?

Зал сув сепгандек жимиб кетди. Пашша учса эшитиладиган сукунат. Ҳеч ким чиқмади ўртага. Ниҳоят, бурчакда ўтирган ўспирин ўрнидан турди.

— Мана, мен беллашаман, — деди у минбарга чиқиб. — Ўттиз тонна пахта тераман!

У ҳаммани ҳайрон қолдирди. Улоқни олиб, давранинг тўрида юрган теримчилар индайолмаганда, у ўртага тушди. Минбарга кўтарилган ўспирин Фаттихоннинг ўғли Исомиддин эди. У эндигина ўн бешга қадам қўйганди. Лекин ғайрати катталарникидан кам эмасди. Ўтган мавсумда кўп теримчиларни доғда қолдирганди. Она хурсанд, шодликдан кўзларидан ёш ўрмалади. «Яхши бўлди, ўзимиздан чиқди. Оила учун катта шараф!» Фаттихон гулдурос қарсаклар остида Исомиддинга яқинлашди, уни бағрига босиб юзидан ўпди, эл олдида қўл олишди.

Она-бола мусобақаси тилдан-тилга ўтди, областга, республикага тарқалди. Уларнинг қўл олишиб турган суратлари газеталарда босилди. Ўн беш яшар Исомиддиннинг шуҳрати онасининг шуҳратидан ўзиб кетди. Фаттихон ўғлининг ғайратига, жасоратига тан берар, ундан ортда қолмасликка интиларди. Иккаласи ҳам бўш келмади. Уларнинг ишини бутун республика кузатиб турди. Якун чакки бўлмади: Фаттихон 31 тонна, Исомиддин эса 29 тонна пахта терди.

Бунга одамлар ишонмади: «Бўлмаган гап. Фаттихон 31 тонна терса тергандир. Илгари ҳам териб юрган. Исомиддинга қариндошлари ёрдам берган. Ёш бола 29 тонна пахта теролмайди».

Бу гап Исомиддинга оғир ботди. У орият қилиб, Фарғона областига ўтиб кетди. Қува районидаги «МТС» колхозида ишлай бошлади.

Исомиддин бунақа гапларга қулоқ солмади. Яхши ишлади. Теримда ўзини кўрсатаверди. Ҳатто 1939 йили Исомиддиннинг ишини ўрганиш бўйича махсус комиссия тузилди. Тошкентдан, Фарғонадан, Қувадан келган мутахассислар Исомиддин билан бир кун пахтазорда ёнма-ён юришди. Уни синаб кўришди.

Кечқурун колхозда область пахтакорларининг кенгаши бўлди. Кенгашда комиссия ўз хулосасини айтди:

— Исомиддин Арабов бир кунда 1000 килограмм пахта терди!

Ўзбек халқининг биринчи президенти Йўлдош Охунбобоев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Усмон Юсупов Исомиддин Арабовни кўпчилик олдида қизғин табрикладилар.

Комиссиянинг хулосаси республика матбуотида босилиб чиқди. Шундан кейин Исомиддин Арабовнинг номи тилларда достон бўлди.

Уруш бошланиб қолди. Немис газандалари мамлакатимизга хиёнаткорона бостириб кирдилар. Бу совуқ хабарни Исомиддин Арабов далада эшитди. Пайкал бошида ўтириб фронтга жўнатишларини сўраб, ариза ёзди.

Илтимоси инобатга олинди. Бокуга юборилди. Уерда автоматчилар тайёрлаш курсида ўқиди, разведкачилар сафидан ўрин олди. Пахтазордагидек жанг майдонида ҳам ўзини кўрсатди. Маздок шаҳрини озод қилишда жасурлик кўрсатди.

Бир куни Исомиддин Арабов разведкага бориб, кутилмаганда маишат қилиб ўтирган немис разведкачиларининг устидан чиқиб қолди. Шошиб қолган немислар қаршилик кўрсатмай таслим бўлишди. У еттита фашистни штабга ҳайдаб келди. Ана шу хизмати учун Исомиддин Арабов Қизил Юлдуз ордени билан мукофотланди.

Исомиддин Арабов Налчик шаҳрини озод қилишда ўнг оёғидан ярадор бўлди. Бир неча ой госпиталда ётди. 1943 йилнинг қишида у Фарғонага эмас, туғилган қишлоғи Чувамага қўлтиқ таёқда кириб келди. Давлат унга яхши шароит яратиб берди. Ойига 120 сўмдан нафақа белгилади. Уй-рўзғор ашёларини бут қилиб берди. Ҳеч нарсадан камчилиги йўқ, уйда «ҳузур қилиб ётса бўлаверарди.

Исомиддин деҳқон боласи эмасми, ногиронликни бўйнига олмади. Бекор ўтиришни ўзига эп кўрмади. «Сал бўлса ҳам ҳамқишлоқларимга фойдам тегсин» — деб яна ишга шўнғиб кетди. Андижон область, Избоскан районидаги Калинин номли колхозда унинг ишига тан бермаган одам қолмади. У, айниқса, терим маҳалида ўзини кўрсатди. Ҳалол меҳнат унга шон-шуҳрат олиб келди. 1945 йили Исомиддин Арабов уруш инвалиди бўлишига қарамасдан, 28 тонна пахта терди. Партия ва ҳукуматимиз унинг кўксига Ленин ордени тақиб қўйди.

Шуни ҳам айтиш керакки, Исомиддин Арабов фронтдан келгандан сўнг аввал звенога, кейин пахтачилик бригадасига раҳбарлик қилди. У ҳам бригадирлик қилар, ҳам қўлига кетмон олиб ғўза чопарди. Терим вақтида эса элдан бурун белига этак боғларди. Ман-ман деган теримчилар унинг олдига тушолмасди. 1946 йили Арабов бригадаси ҳосилдорлик жиҳатидан республикада биринчи ўринни эгаллади. Одамлар ўн бир чигитли пахтани ўшанда кўришган. Ўша йили Исомиддин Арабов Ўзбекистонда биринчилардан бўлиб Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонини олди.

Ўшандан буён коммунист Исомиддин Арабов тиниб-тинчигани йўқ. Ҳар йили теримда қатнашмаса туролмайди. Колхоз раҳбарлари уни қўярда-қўймай боғдорчилик бригадасига бошлиқ қилиб қўйишган эди. Бўлмади. Бир йилча ишлагандан сўнг: «Бу иш менга енгиллик қиларкан», — деб тағин пахтачилик бригадасига ўтиб олди. У ҳар мавсум қўлда пахта терарди. Бирдан ўз ишидан ўзи қаноатланмай қолди. «Қачонгача қўлда пахта тераман. Бас, машинага ўтмасам бўлмайди».

Чувамадаги механизаторлар тайёрлаш курсида ўқиди, терим агрегатининг «тили»ни ўрганди. Машина ўриндиғига ўтириб, уни юрғизиб кўрди. Ногирон оёғи калталик қилди, педалга етмади. Исомиддин ака бунга ҳафа бўлмади. Этикнинг тагига ўн сантиметр қалинликда чарм қўйдирди, оёғини машинага мослаштирди.

Энди у қишлоғида машина билан пахта терса бўлаверарди. Ундай қилмади. Пахтаобод районида янги ташкил топган «Маданият» совхозига жўнади. Янги ер очишда қатнашди. Азимжон Солиев бригадасида ишлади. Бир мавсумда машина бункеридан 210 тонна пахта тўкди. Илгари бунча пахтани қўл билан саккиз йилда терган эди.

1971 йил, эрта баҳор эди. Коммунист Исомиддин Арабов совхоз директори Нишонбой Жўраевнинг олдига янги таклиф билан кирди. «Комплекс механизациялашган бригада тузайлик», — деди. Директор янгиликка ўч одам. Рози бўлди. Бригадага 125 гектар ер ажратиб берди. Унга Исомиддин ака бошлиқ қилиб тайинланди. Бригада ташкил топган йили гектаридан 30 центнердан, кейинги йили 35 центнердан, бултур эса 40 центнердан ҳосил олди.

...Ажойиб коммунист Исомиддин Арабов бу йил олтмиш ёшга тўлади. Умрининг 45 йилини пахтага бағишлади. У ҳали бардам, тетик, ширин орзулар оғушида.

Анорбой ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

БАЙРАМ БАЗМИ

«ҲОСИЛ БАЙРАМИ»ДАН РЕПОРТАЖ

Шаҳар ҳар қачонгидан ҳам байрамона тусда. Тонг билан пойтахт кўчаларида ҳаёт уммони жўшди, серқатнов кўча ва йўллар одамлар билан тўлиб тошди. Қимирлаган жон борки, ипподром — отчопарга томон ошиқади, автобус, сигнал, машиналар тирбанд бўлиб оқади [illegible] томонга.

Ўзбекистон пойтахти — Тошкент бу катта байрамга зўр тайёргарлик кўрди. Пойтахт отчопари байрам марказига айланди. Булар республика деҳқонлари ва узоқ-яқиндан келган меҳмонлар бўлиб, пойтахт [illegible] кишини таъзиму эҳтиром билан қабул қилди. Ишлаб чиқариш илғорлари, колхоз ва совхозлар ветеранларидан 8 минг киши ҳосил байрамига таклиф қилинган.

Она диёримиз йил сайин яшариб, кучга тўлиб, шон-шуҳрати ортиб бормоқда. Серқуёш республикамиз ва Ўзбекистон Компартиясининг ярим асрлик юбилейи йилида республика қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари, азамат пахтакорлари катта меҳнат ғалабасини қўлга киритдилар. Она-Ватанга 5 миллион 800 минг тонна пахта топширилди, социалистик мажбуриятни ошириб бажардилар. Ҳа, мисли жасорат бу. КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг табрикномасида бу катта меҳнат ғалабасига юксак баҳо берилди.

...Қуёш бош кўтариб чарақлади. Унинг олтин нурлари аввал дарахтлар учига, кейин одамлар ёноқларига табассум бўлиб қўнди. Мана, отчопар. Лак-лак оломон, меҳмонлар. Майдонларда сеҳрли куйлар, қанотли садолари янграйди. Оташ қалбларда «Байрам ишқи, байрам нафаси» жўшади.

Отчопар майдони улкан тўйхонага, тўкин дастурхонга ўхшайди. Бу ерда ҳамма нарса бор, бу ерда [illegible]. Тўй дастурхони тўкин, нақадар файзли. Уни республикамиз қишлоқ хўжалигининг турли тармоқларида деҳқон қадоқ қўли, она-ер меҳри-саховати билан етиштирилган неъматлар безаб турибди. Ундан [illegible] вакиллари ҳам баҳраманд бўладилар. Уйқуни тарк этган пазандалар, чаққон савдо ходимларининг қўли-қўлига тегмайди, меҳмонларга хизматда улар. Хиёбон ва йўлларда 1200 ўринли кўчма ошхона ишлаб турибди. Ширинқўл ошпазлар 20 жойда дамланган ошни сузишяпти. 50 жойда кабобпазлар хизмат қиляпти. Савдо ходимлари энг ноёб молларини тўй қатнашчиларига сотгани олиб чиқишган. Район матлубот жамиятларидан келган дўконларнинг сони бору, саноғи йўқ. Мева-сабзавот дўконларини айтмайсизми. Қуёшдан ранг олган Қува ва Дашнобод анорлари, Наманган олмалари, Хоразм қовунлари, Фарғона босволдиси хушбўй ҳид тараб, кўзни қувонтиради.

Тўйни ёқимли куй ва қўшиқларсиз тасаввур этиб бўлмайди. Санъаткорлар тўйга тўёна хозирлашган. Ўзбекистон давлат филармонияси коллективи «Шодлик» ва «Лазги» ансамбллари ва ўнлаб бадиий-ҳаваскорлик коллективлари ўзларининг энг яхши куй ва қўшиқларини ҳосил байрамига совға қилиб олиб келганлар.

Кундуз соат 11 да фанфаралар байрам тантаналари бошланганлигидан дарак беради. «Ҳосил байрами»га бағишланган тантанали митингдан сўнг, Тошкент отчопарида Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР давлат байроқлари кўтарилди. Байрам марши чалиниб, майдонга бронетранспортёр кириб келади. Байрам иштирокчилари улуғ Ленин сиймосини қарсаклар билан кутиб оладилар. Отчопар бўйлаб улуғ доҳийнинг машҳур «Совет ҳокимияти нима» деган нутқи жаранглайди. Минбар олдидан ўн тўрт Туркистон комиссари ўтади. Улар кетидан ўнбеш иттифоқдош республика байроғи тасвирланган паннолар, ўроқ ва болға тасвири, республикамизнинг илғор кишилари ўтишади.

Терим машиналари кўзга ташланади. Колонналарнинг алвонларида областларнинг қишлоқ хўжалигида эришган ютуқлари жонли рақамларда қайд қилинган. 5 миллион 300 минг тонна! Бу республикамиз пахтакорларининг бу йилги пахта фронтида эришган рекорд кўрсаткичи, шунингдек, ғаллакорлар, шоликорлар, қоракўлчилар, чорвадорлар, сабзавоткор ва боғбонларнинг зафарларидан қалблар тўлқинланади.

Колонналар кетидан колонналар уланади. Республика спортчилари командалари сафда намоён бўладилар. ДОСААФчилар кетидан областлардан келган чавондозлар колоннага қўшиладилар. Улардан кейин Ўзбекистон ССР ички ишлар министрлиги отлиқ бўлинмаси аргумоқларини ўйнатиб ўтишади.

Парашютчи йигит ва қизлар 1200-1400 баландликдан туриб самолётдан сакраш мусобақасини бошлаб беради. Мусобақаларда биринчи класс — парашютчи, СССР спорт мастери, республикада хизмат кўрсатган тренер Абдулла Фасхуддинов, спортчи—учувчи Валида Аҳмедова, спорт мастерлари Юрий Бесстрашнов сингарилар ўз маҳоратларини намойиш қилдилар. «Қиз қувмоқ» — халқимизнинг от спорт ўйинларидан бири. Сервавқ бу ўйин ҳар бир томошабинда зўр қизиқиш уйғотади. Олтита тўсиқли «Паркур» ўйинида областлар ва Тошкент шаҳар командалари актив иштирок этди. «Қиз қувмоқ» от спорти ўйинида Сурхондарё, Андижон, Бухоро областидан келган чавандозлар ғолиблар деб тан олинди.

Қора байир зотли отларни минган чавондозлар Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги соврини учун 4000 метр масофага пойга қилди. Бир томонда ДОСААФ автомоделчилари ўз санъатларини намоён қилаётган бўлсалар, бир томонда олий чавондозлик мактаби пешқадамлари кўргазмали чиқишлари билан ҳаммани мафтун этдилар. «Сур-папах» халқ от спорти ўйинларида Самарқанд ва Сирдарё командалари беллашди.

Мусобақалар авжига минди. «Тож йиқитиш» — халқ от спорти ўйини. Бу ўйин бўйича ўтказилган мусобақада «Динамо» ва «Спартак» кўнгилли спорт жамиятининг терма командалари куч синашдилар. «Ҳосил байрами»да Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министрлиги ва Ўзбекистон ССР совхозлар министрлиги совринлари учун 1800-2000 метр масофага ўтказилган пойга ҳам қизиқарли бўлди. «Ҳосил байрами»нинг биринчи куни бир қанча мусобақалардан кейин «Улоқ» ўйини билан тугади. Мусобақада 125 та соврин ўйналди. Мусобақада республика областларидан келган қирқ йигит ва қиз қатнашди. «Ҳосил байрами» бугун яна давом этади.

А. АҲМЕДОВ, Ф. ШОҲИСМОИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

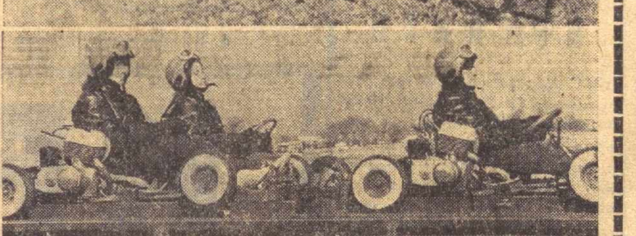

Суратларда: социалистик мусобақа ғолиблари ҳамда «Ҳосил байрами»га бағишланган турли-туман томошалар тасвирланган.
Ш. Иброҳимов (ЎзТАГ) ва Ж. Тўраев фотолари.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

Тошкент телестудиясининг ҳафталик программаси

18 НОЯБРЬ—ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00 — МОСКВА. 12.05 — Гимнастика. 12.20 — Янгиликлар. 12.30 — **Ҳайвонот оламида.** 13.25 — **Киносаёҳатчилар клуби.** 14.25 — Ёш овозлар. 18.35 — ТОШКЕНТ. 18.40 — Кинофильм. 18.50 — **«Ахборот».** 19.10 — Оламда нима гап? 19.30 — **Молдавия диёрида байрам** (Москва). 20.30 — Ўн минут музика. 20.40 — **«Ахборот».** 21.00 — Театр ижодхонасида. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — Қишлоқ ҳаёти. 22.50 — **Ленин ва Ўзбекистон** (телефильм). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 18.35 — МОСКВА. 19.05 — Янгиликлар. 19.15 — Топишмоқлар ва жавоблар. 19.30 — Ҳужжатли кино экрани. (Тошкент). 20.30 — Концерт. 20.55 — **Чол** (фильм-спектакль). 22.00 — «Фан» программаси (Тошкент). 22.30 — Фильм-спектаклнинг давоми. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 16.40 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

19 НОЯБРЬ—СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00 — МОСКВА. 18.05 — ТОШКЕНТ. 18.15 — «Доим тайёр». 18.45 — Бугун — ракета қўшинлари ва артиллериячилар куни. 19.05 — **«Ахборот».** 19.20 — **Ленин ва Ўзбекистон** (телефильм). 20.10 — Халқ контроли экрани. 20.40 — **«Ахборот».** 21.00 — Илғорлар минбари. 21.15 — Концерт. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — **Ғалабангиз муборак. Тожикистон пахтакорлари.** ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 18.05 — МОСКВА. 18.35 — Жилолар. 19.05 — Янгиликлар. 19.15 — СССР соғлиқни сақлаш министри академик Б. В. Петровский билан суҳбат. 19.45 — 1974 йил қўшиқлари. 20.00 — Бугун — ракета қўшинлари ва артиллериячилар куни. 20.15 — Концерт. 20.45 — **Осмон калити** (бадиий фильм). 22.00 — «Ўзбекистон 50 йиллиги» бадиий кўргазмасидан репортаж (Тошкент). 22.30 — Концерт. 24.00 — Спорт кундалиги. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — ТОШКЕНТ. 19.30 — Телефильм. 20.00—Ҳужжатли фильм. 20.55 — Ракетачилар (телеочерк). 21.05 — Тошкент янгиликлари. 21.30 — **Ока ўғлони** (телефильмнинг 1-серияси).

20 НОЯБРЬ—ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00— МОСКВА. 18.05 — ТОШКЕНТ. 18.15 — Кинофильм. 18.30 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 19.00 — Миллионлар ленинча университети. 19.15 — **«Ахборот».** 19.30 — **Қорақалпоғистон АССР ташкил топган куннинг 50 йиллигига бағишланган кўрсатув** (Москва). 20.00 — **Ленин ва Ўзбекистон** (телефильм). 20.50 — **«Ахборот».** 21.10 — Лирика кечаси. 22.00 — МОСКВА. **«Вақт».** 22.30 — **Хоккей: «КРИЛЬЯ СОВЕТОВ» — «ХИМИК».** ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 18.05 — МОСКВА. 18.35 — Планетамиз ёшлари. 19.05 — Янгиликлар. 19.15 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 19.30 — «Здоровье» (Тошкент). 20.00 — Дўстларимиз табассуми. 22.00 — ТОШКЕНТ. КПСС XXIV съезди қарорлари—амалда. 22.30 — **Марҳабо, талантлар.** Сирдарё область. (Такрорий кўрсатув). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — ТОШКЕНТ. 19.30 — Белгиловчи йил вахтасида. 20.05 — Фильм-концерт. 20.35 — Тошкент янгиликлари. 20.50 — Ҳужжатли фильм. 21.25 — **Ока ўғлони** (телефильмнинг 2-серияси).

21 НОЯБРЬ—ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00 — МОСКВА. 18.50 — ТОШКЕНТ. 19.00 «Ёшлик» студияси кўрсатади. 19.30 — Миллионлар ленинча университети. 20.00 — **«Ахборот».** 20.15 — **Ўзбекистон. Юбилей йилининг репортажи.** 21.05 — **«Ахборот».** 21.20 — Ўзбекистон композиторлар союзи пленуми олдидан (музикали кўрсатув). 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — **Қорақалпоғистон АССР ташкил топган куннинг 50 йиллигига. ЯГОНА ОИЛАДА.** ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 18.50 — МОСКВА. 19.05 — Янгиликлар. 19.15 — Қувноқ ноталар. 19.30 — Беш йилликнинг тўртинчи йили (Тошкент). 20.00 — Концерт. 20.30 — **Ғалати қиз** (телеспектакль). 22.00 — Ҳужжатли фильм. 22.30 — Адабий ўқиш. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 —ТОШКЕНТ. 19.45 — Ҳужжатли кино экрани. 20.25 — Тошкент янгиликлари. 20.40 — **Булутлар** (бадиий фильм).

22 НОЯБРЬ — ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.55— ТОШКЕНТ. 11.00 — **Ўзбекистон Компартияси Қорақалпоғистон область комитети ва Қорақалпоғистон АССР Олий Советининг Қорақалпоғистон АССР ташкил топганлигининг 50 йиллигига бағишланган тантанали мажлиси.** 18.15 — Қўғирчоқ фильм. 18.25 — Музикали кўрсатув. 19.05 — **«Ахборот».** 19.30 — **Социализм дунёси.** Монголия Халқ Республикаси эълон қилинганлигининг 50 йиллигига (Москва). 20.00—Қорақалпоғистон санъат усталарининг концерти. 22.00—**«Вақт».** 22.30 — **Ўзбекистон Компартияси Қорақалпоғистон область комитети ва Қорақалпоғистон АССР Олий Советининг Қорақалпоғистон АССР ташкил топганлигининг 50 йиллигига бағишланган мажлисидан репортаж.** ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 12.00 — МОСКВА. 19.30 — «Ёшлик» студияси кўрсатади (Тошкент). 20.00 — **Бахт уйининг эшиклари очиқ** (бадиий фильм). 21.00 — **«Голубой огонёк».** 22.00 — Инсон ва қонун. (Тошкент). 22.30 — **«Голубой огонёк»** (давоми). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — ТОШКЕНТ. 19.40 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Тошкент янгиликлари. 20.45 — **Кўл тубидаги хазина** (бадиий фильм).

23 НОЯБРЬ—ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Қўғирчоқ фильм. 10.20 — **Экран хандаси.** 11.00 — МОСКВА. 14.40 — «Здоровье». 15.10 — Мультфильмлар. 15.40 — **Мўъжизасиз мўъжизалар.** 16.40 — БАМ: Одамлар, ишлар, муаммолар. 17.10 — Музикали ҳаёт янгиликлари. 17.55 — «Правда» газетасининг сиёсий шарҳловчиси. Ю. А. Жуков телетомошабинлар саволларига жавоб беради. 18.40 — ТОШКЕНТ. 18.45 — Мультфильм. 18.55 — **«Ахборот».** 19.10 — Ёзувчи ва замон». 19.40 — **Оламга саёҳат.** 20.35 — **«Ахборот».** 20.55 — **Инқилоб тонги** (спектакль). 22.15 **«Вақт».** 22.45 — Спектаклнинг давоми. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 9.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 18.40 — МОСКВА. 19.10 — Янгиликлар. 19.20 — **Телеминиатюралар.** 20.00 — **Хоккей: «КРИЛЬЯ СОВЕТОВ» — ЦСКА.** 22.15 — Ҳужжатли кино экрани (Тошкент). 22.45 — Оперетта шинавандалари, сизлар учун. 23.45 — Бадиий гимнастика бўйича «Интервидение» кубоги. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 15.10 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

24 НОЯБРЬ—ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.25 — ТОШКЕНТ. 9.30 — Янгиликлар. 9.40 — Қўғирчоқ фильм. 9.50 — Қувноқ стартлар. 11.00 — МОСКВА. 11.05 — Янгиликлар. 11.10 — Гимнастика. 11.25 — «Будильник». 11.55 — Мультфильмлар. 12.15 — Концерт. 13.00 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 14.00 — **Салом, ғалаба** (биринчи тур топишмоқларига жавоблар). 15.00 — Музикали киоска. 15.30 — Қишлоқ янгиликлари. 16.30 — **Қорқиз** (бадиий фильм). 18.00 — Халқаро панорама. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.35 — Мультфильм. 18.50 — Ўйлаб топ? 19.20 — **«Ахборот».** 19.40 — МОСКВА. 20.05 — ТОШКЕНТ. 20.25 — Устоз ва мураббий. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — **Экран ҳандаси.** ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 17.30 — Қўғирчоқ фильм. 17.45 — «Замандас» программаси. 18.30 — МОСКВА. **Киносаёҳатчилар клуби.** 19.30 — Янгиликлар. 19.40 — Киноэкран янгиликлари. 20.05 — **Инқилобда туғилган** (бадиий фильмнинг 3-серияси). 21.25 — 1974 йил қўшиқлари. 22.00 — Ўзбекистон чорвадори (Тошкент). 22.30 — Спорт программаси. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.30 — ФРУНЗЕ КЎРСАТУВЛАРИ.

ДЎСТЛИК КУЙЧИСИ

АЛЕКСАНДР УДАЛОВ 60 ЁШДА

Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси муҳтарам Сергей Петрович Бородин ҳаёт бўлганида, бундан ўн йил муқаддам, адибнинг эллик йиллиги арафасида айтганидек, жўшиб, аммо ўзига хос босиқлик ва ниҳоятда самимийлик билан: «Александр Удалов Волга бўйида оламга келиб, гўдаклигидаёқ Сирдарё ёқасига келтирилган...», дея гап бошлаган бўларди. Домла, Саша ҳақида гап борганида (муҳтарам газетхон, маъзур кўрарсиз Саша деб юбордим. Ёшликдан шундай деб ўрганиб қолганмиз, сансираб гаплашиш одат бўлиб қолгандан кейин қийин бўларкан. Мана шунақанги юбилей муносабати билан ҳам ва ёки бошқа бирон расмият юзасидан ҳам исми-шарифини қоидага мослаб, қироат билан айтишга қийналасан киши. Бордию, зўрлаб шундай қилмоқчи бўлсам ҳам, худди сунъий, қандайдир ғайри-табиий, ёлғондакам эшитилаётганга ўхшайди. У ёғини сўрасангиз, унинг ўзи ҳам ортиқча буни ёқтирмайди. Шу важдан Саша дейилган ўринда камситиш-мас, чуқур ҳурмат ва айнан унинг кўнглини топиш деб билгайсиз) бу иборани — икки азм дарёдан гап бошлашни ёқтирарди, гапирганда ҳам ота ўғлининг, устоз шогирдининг елкасига қўлини ташлаб туриб, меҳри тошиб, ёқимтой гап бошлагандек бошларди.

Гапни домла Бородиндан бошлаганимнинг боиси шуки, биринчидан, тенгқурлар, ҳамкасблар орасида моҳир сўз санъаткори Сергей Петровичнинг ижодий маслаҳатлари, маҳорат мактаби, панд-насиҳатларидан бошқалардан кўра кўпроқ Саша баҳраманд бўлган. Иккинчидан, Сергей Петровичнинг ўзи Сашанинг илк ижодидан тортиб, сўнгги китобигача таниш бўлиб, ҳаммасига ўзига хос ёндошиб баҳо берарди. «...Унинг овози баралла, қатъий янграйдиган, тили тоза ва ифодали бўлиб боряпти... Ўз ижоди устида ишлашни кунт ва сабот билан давом эттириб, борган сари мураккаброқ мавзуларга дадил қўл уряпти...» деб туриб, Сашанинг дўстларидан бири Николай Асановнинг: «Удаловнинг шоирона тили китобхонни ўзига ром қилиб олади-да, бу бебаҳо туйғу унда анча вақтгача сақланиб қолади. Орамизда мана шундай ўткир дид, ёқимтой, дилкаш ёзувчи борлигидан хурсанд бўлиб кетасан, киши...» деган сўзларини мамнуният билан келтирарди.

Азалий удумимиз, шогирд тўйида устозни эслайдик. Ўзи бўлганида албатта тўйбоши бўларди, Саша ҳақида илиқ сўзлар айтарди. Юбиляримиз бугун ўзи оқсоқол ёзувчи, у ҳам Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси деган юксак унвонга сазовор бўлганидан биз билан биргалашиб қувонарди.

Икки улкан дарё ҳақида гап бошлагандик. Бирининг қирғоғида кўз очиб, оламни кўрган гўдакнинг иккинчи дарё қирғоғига келтирилганлиги ва бу давр мамлакат ҳаётида ҳам, шу билан бирга гўдаклик-болалик гаштини суриш ўрнига етимлик юкини ортиб олган бола ҳаётида ҳам оғир, сўронли йиллар бўлганлиги маълум. Аммо, назаримда, домла Бородин шу туфайли ва ёки икки шаҳар — Сашанинг киндик қони тўкилган Симбирск (ҳозирги Ульяновск) билан ўсиб воёга етган Тошкентни кўзда тутиб, дарёлар номини тилга олмаган, албатта. Бу — даставвал, бутун умрини, қирқ йиллик сербарака, қайноқ, ёркин ва шу билан бирга ижоднинг барча машаққатларини ўз ичига олган фаолиятини фидо қилган ёзувчининг ғояси, дили-дилига тугиб қўйган эзгу ниятининг рўёбга чиққанлиги, самараси ифодасидир. Ўз кўлами билан эпик, чашмадек отилиб турган бой имкониятларга эга мавзу — Буюк Россия ва Совет Ўзбекистони, рус ва ўзбек халқларининг тарихий босиб ўтган ҳаёт йўллари, дўстлик, қон-қардошлик, юксак интернационализм ва ниҳоят, совет кишиларининг буюк орзу ва истаклари — коммунистик жамият қуриш учун курашда шонли Коммунистик партиямизнинг ташкилотчилик ролини мадҳ этиш— ҳар кимнинг ҳам қўлидан келавермайди, ҳар ким ҳам бунга муяссар бўлавермайди. Катта маҳорат, бой ижодий тажриба, сабот-матонат керак бўлади. Александр Андреевич Удалов худди мана шундай адиблардан.

Ўша узоқ йиллар, жаҳон урушининг алғов-далғовли йили этикдўз косиб оиласида дунёга келган гўдак сал ўтмай, ҳали отасини танимай туриб, падари бузруквори фронтга жўнаши, кўп вақт ўтмай ҳалок бўлишини қаёқдан биларди. Онаизор гўдагини бағрига босиб, ўша очарчилик йили боши оққан томонга йўл олди. Тошкентга кириб келди. Кириб келдию, кўп ўтмай, жигарбандини етим қолдириб, ўзи оламдан ўтди.

Эски вақт бўлганида етим гўдакнинг ҳоли не кечишини гапириб ўтирмаса ҳам бўларди. Янги ҳаёт, янги замон кишилари уни ўз бағриларига олишди. Қизил Шарқ устахонасининг ишчиси Андрей Ефимович Удаловлар оиласида тарбия ола бошлади. Гўдакнинг бахти шунда эдики, у меҳнат аҳли бағрида, энг муҳими, адабиётга муккасидан кетган, ўзи ҳам шеърлар машқ қилиб юрадиган Андрей Удалов бағрида, тарбиясида эди.

Саша ўн беш ёшга тўлганида «Ўқитувчи» номли ҳикоя ёзади. Буни кўрган ота қанчалик боши осмонга етиб қувонган бўлса, шу кундан бошлаб талабчанликка ҳам зўр беради. «Ҳикоя қаёқда дейсиз, на сюжету ва на воқеа — шунчаки бир ўқитувчи... мактабдаги адабиёт ўқитувчимиз назаримда жуда билағон, ҳамма нарсага ақли етиб, ҳаммасини ҳал қила оладиган одам бўлиб туюларди. Шу одам ҳақида эди-да... Дадамга ёқмагани ҳам шуниси эди... Кейинчалик ўзим ҳам уялиб юрдим...», дея ҳикоя қилади Саша илк ижоди ҳақида... Аммо, отаси аввало ўқишни тамомлаш зарурлигини, бусиз ижод қилиб бўлмаслигини, меҳнат қучоғида, одамлар орасида бўлиш, ҳаётни ўрганишни қайта-қайта уқдирди. Саша ҳам худди шундай қилди. Ўқишни тамомлаб, заводга ишга кирди, қурилиш бригадасида ишлади, юк ташувчилик қилди. Адабий машқни канда қилмади. Шу йиллари, ёшлик шўхликлари — бундай даврда бўладиган аллақандай романтик орзулар уни узоқ ўлкаларга чорлади. Учувчи, денгизчи бўлишни орзу қилиб юрган Саша бир-икки ўртоқлари билан «Чичерин» пароходида Каспий денгизида сузиб, Бокуга бориб қолади. Қайтиб келганида, ҳали йигирма ёшга тўлмаган Сашанинг бошига катта кулфат тушади. Ўгай ота ҳам оламдан ўтади. Ана шундан кейин у узил-кесил заводга ишга кириб, оилани бошқара бошлайди, машқни давом эттиради.

Унинг биринчи «Мардлик» номли ҳикояси 1936 йили «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» журнали саҳифасида босилиб чиқади. Биринчи ҳикояси биланоқ китобхонлар, жамоатчилик эътиборини ўзига тортган адиб, сал орада кўзга кўриниб қолади. Шу йилдан бошлаб, сурункасига газета, журнал саҳифаларида очерк, ҳикоялари нашр этила бошлайди.

Адиб ижодининг энг характерли, ўзига хос муҳим томони шундаки, илк асарлари, кичик жанрдаги очеркларими, лавҳаларими, повесть, ҳикояларими ва сўнгги романларими — деярли ҳаммасининг мағзида Россия — Ўзбекистон, халқлар дўстлиги мавзуи тараннум этилади.

Ўз ижодига ўта талабчанлик Сашадаги энг ибратли хислат. Совет адабиётининг йирик намояндаси — Михаил Александрович Шолоховдек сўз санъаткорига асар юбориб, унинг фикрини эшитишга ҳар кимнинг ҳам юраги дов беравермайди. Шунга жазм қилган Саша улкан адибнинг икки энлик қоғозда ёзиб юборган панд-насиҳатларини ҳали-ҳали энг азиз, энг нодир армуғондек сақлаб юради, сақлаб юрадигина эмас, ўшанга амал қилади. Петр Павленко, Мариэтта Шагинян, Петр Скосиревлар билан бўлган ижодий суҳбатларини қайта-қайта такрорлайди. Ойбек домла, Ғафур домла, Бородин домлаларнинг ижодий насиҳатларини миннатдорона мамнуният билан эслайди.

Александр Удалов кўп миллатли совет адабиётига ўзининг бой ижоди билан, айниқса сўнгги йирик асарлари — «Сабр косаси», «Муҳаббат яшаб қолади» романлари билан муносиб ҳиссасини қўшди. Шу билан бирга ўзбек ёзувчиларининг асарларини рус тилига таржима қилишдек шарафли ишни қилди, ўзбек адабиёти асарларининг рус китобхонларига етиб боришига муносиб ҳисса қўшди. Александр Удалов ижод билан бир вақтда катта масъул ишни ҳам бажариб келмоқда. Бир неча йил нашриёт ходими, адабий журнал редактори бўлди, мана, салкам йигирма йилдирки, Ўзбекистон Ёзувчилар союзи раисининг ўринбосари вазифасида ишлаб келмоқда.

Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси Александр Андреевич Удалов ўзининг олтмиш ёшини кутиб олмоқда. Волга—Сирдарё, Россия—Ўзбекистон мавзуининг куйчиси, демакки, дўстлик куйчиси Александр Удалов Ўзбекистон ва Белоруссия, яъни ўзбеклар-белорусларнинг қон-қардошлигини тараннум этувчи янги романи устида иш олиб бормоқда.

Юбилей кунингда, азиз дўстимиз Саша, сиҳат-саломатлик, улкан ижодий чўққилар тилаймиз.

Раҳмат ФАЙЗИЙ.

Тошкент врачлар малакасини ошириш институтининг ректорати, партия ва касаба союз ташкилотлари институтнинг кардиология кафедраси мудири профессор К. И. Йўлдошевга онаси

Ҳолис АҲМЕДОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ✱ ТЕЛЕФОНЛАР
Эълонлар — 338142. коммутатор — 330249 дан 330258 гача.
Р. — 02907. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. А.—269.